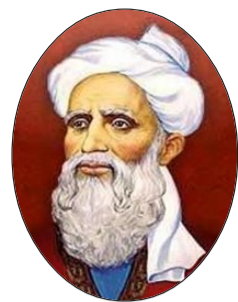

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Наширияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№15 (297) 13-уми ноябри соли 2019, чоршанбе (огози нашр: соли 1994)**

СУХАНРОНИИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҲМОН ДАР МАҶЛИСИ ТАНТАНАВИ БА ИФТИХОРИ 25-УМИН СОЛГАРДИ ҚАБУЛИ КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

04.11.2019, шаҳри Душанбе
Ҳамватанони азиз!
Ҳозирини гиromӣ!
Қабули Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистиқлол, ки ҳоло мо дар остонаи таҷлили 25-умин солгарди он қарор дорем, аз ҷумлаи муҳимтарин рӯйдодҳои таърихи навини халқи тоҷик ва дастоварди бузурги мардуми шарафманди кишвар мебошад.
Бо камоли ифтихору сарфарозӣ тамоми сокинони мамлакат ва ҳамаи шумо - ҳозирини арҷмандро ба муносибати ин санаи бузург табрик гуфта, ба хонадони ҳар фарди Ватан сулҳу осоиш ва ба ин санади муқаддасу таърихиамон умри

ҷовидонӣ орзу менамоем.
Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикоскунандаи воқеияти даврони истиқлолу озодии Ватан, рушди давлат ва пешрафти миллати тамаддунсози тоҷик мебошад.
Таҷрибаи қабули конститутсияи давлатҳои ҷаҳон, аз ҷумлаи давлатҳои Тоҷикистони мо баръало нишон медиҳад, ки он ҳамчун ҳуҷҷати бисёр муҳими сиёсӣ ва санади олии ҳуқуқӣ бо истиқлоли давлатӣ робитаи ногусастанӣ дорад.
Мутаассифона, эълони истиқлол дар кишвари мо ба давраи ниҳоят мураккаби сиёсӣ ва бухрони шадиди конститутсионӣ рост омад.
Дар он айём Конститутсия ва

умуман қонуният поймол шуда, соҳторҳои идораи давлатӣ фалаҷ гардиданд.

Дар пойтахти мамлакат шаҳри Душанбе ва дигар минтақаҳои кишвар беқонуниву бенизомӣ ва беҳокимиятиву бесарусомонӣ ҳукмфармо гардида буд.

Вазъ то ҳадде мураккабу даҳшатнок буд, ки дар пойтахти мамлакат барои доир намудани ягон чорабинӣ ҷиҳати ислоҳ ва ба эътидол овардани он имкон вуҷуд надошт.

Маҳз бо ҳамин сабаб дар шаҳри бостонии Хучанд Иҷлосияи 16-уми таърихии Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъват ва баргузор шуд ва дар он роҳбарияти нави мамлакат интихоб шуда, қарорҳои таърихӣ қабул гардиданд, ки барои ояндаи Тоҷикистони тозаистиқлол аҳаммияти сарнавиштасоз доштанд.

Вазъи ноороми он рӯзҳо дар назди роҳбарияти нав интихобшудаи давлату Ҳукумат ҳалли вазифаҳои тақдирсоз ва дар навбати аввал, қатъи ҷангу хунрезӣ, барқарор кардани сохтори конститутсионӣ, таъмини волоияти қонун, сулҳу субот ва сарҷамъ намудани мардуми кишварро ба миён гузошта буд.

Дигар масъалаи муҳимтарине, ки дар назди мо қарор дошт, ин ҳарчи зудтар таҳия ва қабул кардани Конститутсияи давлати соҳибистиқлоли тоҷикон буд.

Зеро Конститутсия бояд пояҳои давлатдориро устувор намуда, роҳи минбаъдаи таҳким ва пешрафти онро муайян мекард.

Дар он айёми бухрониву ноором

Идомааш дар саҳ. 2

МИРОТВОРЕЦ

С. 8

**АЪЗАМОВ: ДОНИШЧҶҮЁН
ОМУЪЗГОРИ СОХТАРО АЗ
ОМУЪЗГОРИ ҲАҚИҚИ ФАРҚ
КАРДА МЕТАВОНАНД.**

С. 9-10

**КОНСТИТУТСИЯ-
ШАҶОДАТНОМАИ МИЛЛАТ**

С. 11

ОЛИМЕ БУД ТАВОНО

С. 4

МИНБАРИ ДОНИШЧҶҮ

С. 12-13

ДАҶШАТНОКТАРИН КҮЛИ САЙЁРА

С. 14

АНДЕШАҶОИ ВАКИЛОН ОИД БА ҚАБУЛ ВА ТАТБИҚИ ҚОНУНИ "ДАР БОРАИ АВФ"

С. 7

СУХАНРОНИИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР МАҶЛИСИ ТАНТАНАВӢ БА ИФТИХОРИ 25-УМИН СОЛГАРДИ ҚАБУЛИ КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

мо бояд шакли давлатдорӣ ва роҳи минбаъдаи рушду тақомули онро интихоб мекардем.

Зимнан, яке аз сабабҳои сар задани ҷанги шаҳрвандӣ муҳолифати ду қувваи асосӣ - тарафдорони соҳти дунявӣ ва ҷонибдорони бунёди давлати исломӣ доир ба масъалаи таъмини сарнавишти ояндаи мамлакат, яъне муайян кардани сохтори давлатдорӣ буд.

Дар чунин шароит, зарур буд, ки мо ҷомеаро ҳарчи зудтар аз вартаи бӯҳрони сиёсӣ ва иҷтимоӣ берун оварда, роҳи рушди минбаъдаи худро интихоб намоем.

Ин мақсаду мароми миллат ва ҷомеаро фақат Конститутсия, яъне қонуни асосии давлат метавонист ба расмият дарорад.

Зеро фақат қабули Конститутсия барои ҳифзи истиқлол, аз оташи ҷанги таҳмили шаҳрвандӣ берун овардани ҷомеа, барқарор намудани фаъолияти сохторҳои фалаҷшудаи давлатӣ, таъмин намудани амнияти миллӣ, тартиботи ҷамъиятӣ, ба Ватан баргардонидани гурезаҳо, инчунин, ҷиҳати мустақкам кардани заминаҳои сиёсӣ ва фарҳангии давлат шароити мусоиди ҳуқуқи фароҳам меовард.

Ва мо танҳо дар ҳамаи сурат метавонистем, ки барои барқарор кардани қонунияти тартибот, сулҳу субот, ваҳдати ҳамдигарфаҳмӣ ва рушди устувори ҷомеа нахустин қадамҳои устувори худро гузорем.

Дар рӯзҳои, ки ҳамаи саъю талоши мо ба ҳалли мушкилоти масъалаҳои зикргардида равона шуда буд, гурӯҳҳои таррористиву экстремистӣ ва хоҷаҳои хориҷии онҳо, ки ба қабули Конститутсия катъиян манфиатдор набуданд, кӯшиш мекарданд, ки вазъи ин ё он минтақаи кишварро бо содир намудани аъмоли хоинонаву террористӣ, аз ҷумла таркиш ва қатлу куштори ваҳшиёнаи одамони бегуноҳ, гаравгонгарӣ, ғоратгарӣ ва дигар амалҳои ғаразнок ноором ва хавфнок нишон дода, монетаи баргузори раъйпурсии умумихалқӣ шаванд.

Ман, ки ҳанӯз дар Иҷлосияи таърихии XVI Шӯрои Олӣ тарафдори давлати демокративу ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона будани худро эълон дошта будам, итминони комил доштам, ки барпо кардани чунин давлат танҳо бо дастгирии мардум ва дар асоси Конститутсия аз ҷониби халқ қабулшуда имконпазир аст.

Дар ҳамаи шароити ҳассосе, ки гуфта шуд, ҳайати нави Комиссияи конститусионӣ тасдиқ гардида, бо таъна ба арзишҳои таърихии халқамон, орзуву омили мардуми кишвар, дарки манфиатҳои миллӣ, таҷрибаи қабули конститутсия дар давлатҳои дигар, эҳтиром ба арзишҳои аз ҷониби умум эътирофшудаи байналмилалӣ, арҷгузорӣ ба ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ва муҳимтар аз ҳама, бо мақсади ҳифзи ва таҳкими истиқлоли давлатӣ ба кори худ шурӯъ кард.

Зикр бояд кард, ки раванди таҳияи лоиҳаи Конститутсия муш-

кил мегузашт, зеро он вақт таъсири мафкураву арзишҳои даврони шӯравӣ ҳанӯз хеле қавӣ буд ва дарки арзишҳои нави ҷомеа, аз ҷумла гуногунандеши сиёсӣ ва мафкуравӣ, бисёрҳизбӣ, шаклҳои гуногуни моликият, иқтисоди бозаргонӣ, соҳибкорӣ ва монанди инҳо хеле дарднок ва бо душворӣ қабул мешуд.

Барои дар сатҳи Конститутсия пешбинӣ намудани ин меъёрҳо баҳсҳои доманадор сурат мегирифтанд ва оқибат бо санҷида шудани ҳамаи паҳлуҳои мусбату манфии онҳо барои рушди минбаъдаи давлат ва ҳимояи манфиатҳои ҷомеаи кишвар мо ба натиҷаи дилхоҳ муваффақ шудем.

Аз ҷумла, масъалаи интихоби шакли идораи давлат, яъне дар Конститутсия муқаррар намудани ҷумҳурии президентӣ ё парламенти мавриди баҳсу талашҳои доманадор қарор гирифт.

Тарафдорони ҳарду навъи идораи давлат барои тасдиқи андешаи худ бурҳону далелҳои гуногун пеш меоварданд.

Мо бе ягон дудилагӣ ҷонибдорӣ худро аз шакли идораи мустақами президентӣ иброс намудем, зеро бовар доштем, ки дар марҳалаи гузариш, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он қарор дошт, фақат идораи мустақами президентӣ ба ҳалли бисёр масъалаҳои ҳаётиву муҳим имконият медиҳад.

Хушбахтона, ин шакли идораи давлатро халқи Тоҷикистон низ ҷонибдорӣ кард ва минбаъд ҳаёт дурустии онро собит намуд.

Баъдан лоиҳаи Конститутсия ба муҳокимаи васеи мардум пешниҳод гардид ва зарурати аз тариқи раъйпурсӣ қабул кардани он маъқул дониста шуд.

Зеро таҷрибаи талхи солҳои навадум талаб мекард, ки Конститутсияро худӣ халқ қабул намояд.

Дар он айём зеро таъсири майдонҳо ва гурӯҳҳои ҷонибдори онҳо ба Конститутсия дар як рӯз чандин тағйирот, аз ҷумла тағйироти муҳолифи яқдигар ворид карда мешуданд ва онҳо дар маҷмӯъ, ин санади олиро ба як қонуни одӣ ва бозиҷаи дасти худ табдил дода буданд.

Ин зарурат, инчунин, аз принциби ба халқ тааллуқ доштани ҳокимияти давлатӣ ва ифодаи олии бевоситаи ҳокимияти халқ будани раъйпурсии умумихалқӣ сарчашма мегирад.

Дар давоми зиёда аз ду моҳи муҳокимаи лоиҳаи Конститутсия ба

Шӯрои Олӣ зиёда аз ҳаштуним ҳазор пешниҳод ворид гардид.

Бо дарназардошти он, ки дар муҳокимаи ин санади таърихӣ доираҳои васеи мардум иштирок карда, фикру андешаҳои худро фаъолон иброз намуданд, лоиҳаи Конститутсия танҳо баъди ба эътибор гирифтани пешниҳодҳои мардум такмил

дода, ба раъйпурсии умумихалқӣ бароварда шуд ва қонуни асосии мо воқеан ҳам ба Конститутсияи халқӣ мубаддал гардид.

Тавассути раъйпурсӣ қабул гардидани Конститутсия дар таърихи рушди конститусионии кишварамон таҷрибаи нодир ва нахустин буд, зеро конститутсияҳои қаблӣ аз ҷониби намоёндогони мардумӣ дар парламенти қабул гардида буданд.

Қобили зикр аст, ки тавассути раъйи мардум қабул шудани қонуни асосии мо дар миқёси кишварҳои пасошӯравӣ низ яке аз таҷрибаҳои аввалин ба шумор меравад.

Дар он айёми барои кишвар бисёр мураккаб мо тамоми тадбирҳои заруриро андешидем, то ки ин чорабинии муҳими сиёсиро дар сатҳи баланд доир намоем ва бо ин роҳ ба ҷомеаи ҷаҳон нишон диҳем, ки мардуми соҳибмаърифати Тоҷикистон ба ояндаи давлат ва миллати худ бетарафу бетафовут нестанд.

Бо дарки чунин масъулияти таърихӣ 6 - уми ноябри соли 1994 сокинони кишвар дар фазои озод дар раъйпурсии умумихалқӣ фаъолон иштирок карда, аксари мутлақи онҳо (беш аз 87 фоиз) ба ҷонибдори Конститутсия раъйи худро ишорат доштанд.

Раъйи мардум ба тарафдори давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёду дунявӣ яъне интихоби тақдири ояндаи ободу осудаи кишвар зарбаи ҷонкоҳ ба нерӯҳои радикаливу таррористӣ - тарафдорони бунёди давлати исломӣ ва хоҷаҳои хориҷии онҳо гардид.

Яъне халқи тоҷик бо роҳи ифодаи озодонаи мавқеи худ аввалин маротиба имконияти таърихӣ қабули бевоситаи ин ҳуҷҷати бунёди сиёсиро бо азму иродаи хеш амалӣ намуда, барои эъмори пойдевори ҳуқуқии давлати мустақили демократӣ ва дунявии Тоҷикистон асоси мустақкам гузошт.

Давлат ва Ҳукумати мамлакат бо баргузори чунин маъракаи муҳими тақдирсоз аз имтиҳони ҷиддӣ гузашт ва бовар ҳисил кард, ки сиёсати дурусту санҷида ва ба манфиати мардум равонашуда аз ҷониби халқ ҳамеша пуштибонӣ меёбад.

Аз ин лиҳоз, мо татбиқи сиёсати пешгирифтаамонро, ки дар иҷлосияи таърихии XVI Шӯрои Олӣ эълон карда будем ва асоси ҳуқуқии он дар Конститутсия гузошта шуд, дилпуруна оғоз намудем.

Ҳозирини гиромӣ!

Бо қабули Конститутсия дар инкишофи давлатдории Тоҷикистон марҳалаи нави таърихӣ оғоз гардид ва он моро ба дигаргуниҳои азими сиёсӣ ва ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва созандагиву бунёдкорӣ роҳнамоӣ кард.

Конститутсия ҳамчун ҳуҷҷати дарбаргирандаи арзишҳои калидии ҷомеаи давлат ва мароми мақсади халқи кишвар симои таърихӣ ва муосири Тоҷикистони азизро дар худ инъикос намуд.

Дар Конститутсия мароми мақсади халқи Тоҷикистон, ки аз бунёди ҷомеаи адолатпарвар иборат мебошад, дар асоси арзишҳои милливу умумибашарӣ, аз ҷумла қисми ҷудонашавандаи ҷомеаи ҷаҳон будан, озодӣ ва ҳуқуқи шахсро муқаддас шуморидан, баробарҳуқуқӣ ва дӯстии тамоми миллату халқиятҳои эътироф кардан, дарки масъулият дар назди наслҳои гузашта, ҳозира ва оянда муайян карда шуд.

Ин санади тақдирсози замони соҳибистиқлолӣ, ҳамчунин, бо иродаи халқ асосҳои бунёди давлати наватъсис, аз ҷумла давлати соҳиббихтиёр, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона будани Тоҷикистонро эълон намуда, тағйирнопазир будани шакли идораи ҷумҳури, таъмомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлатро кафолат додааст.

Меҳоҳам махсус таъкид намоям, ки ин меъёр, яъне тағйирнопазир будани шакли идораи ҷумҳури, таъмомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлат яке аз дастовардҳои бузурги халқи тоҷик дар роҳи интихоби тақдири ояндаи худ ва кафолати Конститутсияи давлати соҳибистиқлоли мо мебошад.

Ва қарзи инсониву шаҳрвандии ҳар яки мо, ки онро бо тамоми ҳастии худ ҳифз намоем.

Ҳозирини арҷманд!

Аҳамияти таърихии Конститутсия дар он аст, ки ин ҳуҷҷати сиёсӣ ва ҳуқуқӣ арзишҳои олии халқи тоҷикро дар худ таҷассум намуда, суннатҳои таърихии давлатдорӣ ва ғояҳои инсондӯстонаи миллати фарҳангсолори моро инъикос кардааст ва таъмин намудани адолати иҷтимоӣ, волоияти қонуни тартиботи ҳуқуқиро яке аз мақсадҳои асосии фаъолияти тамоми шохаҳои ҳокимияти давлатӣ қарор додааст.

Конститутсия барои таъсис ва рушди низоми ҳуқуқии мамлакат, сохтору мақомоти давлатӣ ва дар меҳвари фаъолияти онҳо қарор додани инсон ва ҳуқуқу озодиҳои ӯ, манфиатҳои давлат ва шаҳрвандон, инчунин, бунёди ҷомеаи адолатпарвар асос гузошта, кафолати таъмини озодӣ, адолати иҷтимоӣ ва баробарҳуқуқии ҷомеаи навини Тоҷикистон гардид.

Бинобар ин, Конститутсияи мо аз ҷумлаи беҳтарин конститутсияҳои замони муосир буда, мо дар заминаи он ба муваффақиятҳои бузург ноил гардидем.

Бо дарназардошти он, ки Конститутсия ҳамчун ҳуҷҷати олии ҳуқуқӣ ва сиёсӣ самтҳои асосии рушди ҷомеа ва давлати соҳибистиқлоли Тоҷикистонро муайян мекунад, баъди қабули он дар кишвар, дар баробари ислоҳоти соҳаҳои гуногуни

СУХАНРОНИИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР МАҶЛИСИ ТАНТАНАВӢ БА ИФТИХОРИ 25-УМИН СОЛГАРДИ ҚАБУЛИ КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ҳаёти ҷомеа, инчунин, ислоҳоти бунёди сохтори давлати амалӣ гардид, ки бо ин роҳ низоми идораи давлат ба шароити муосир мутобиқ гардонида шуд.

Дар Конститутсия забони тоҷикӣ ба сифати забони давлатӣ эътироф гардида, тайи бисту панҷ соли гузашта барои рушд ва истифодаи васеи он дар коргузори давлатӣ ва ҳаёти ҷомеа шароити кофӣ муҳайё гардид.

Конститутсия ҳаёт, қадр, номус ва дигар ҳуқуқҳои фитрии инсонро ҳадафи воло эътироф карда, ҳамчун санади башардӯстона инсон, ҳуқуқ ва озодиҳои ӯро арзиши олии эълон намуд.

Ҳозирини гиромӣ!

Конститутсия асосҳои ҳаёти сиёсиро муайян карда, барои рушди гуногунандешии сиёсӣ, низоми бисёрхизбӣ, амалӣ гардидани ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон, иштироки фаъоли шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсӣ ва идораи давлат заминаҳои ҳуқуқиро фароҳам овардааст.

Дар даврони истиқлол дар кишвари мо шумораи иттиҳодияҳои ҷамъиятии шаҳрвандон босуръат афзуда, ҷомеаи шаҳрвандӣ ташаккул ёфт.

Ҳоло дар Тоҷикистон ҳафт ҳизби сиёсӣ ва зиёда аз ду ҳазору панҷсад иттиҳодияи ҷамъиятӣ фаъолият доранд, ки онҳо ба иштироки шаҳрвандон дар идораи давлат, ифода ва таъмини манфиатҳои гуногуни аҳолии мусоидат менамоянд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қабули Конститутсия худро давлати иҷтимоӣ эълон намуда, таъмин намудани шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаи ҳар шахсро кафолат додааст.

Бо мақсади бунёди давлати иҷтимоӣ, аз ҷумла роҳандозии сиёсати оқилонаи иҷтимоӣ, дастгирии ятимону маъюбон, нафақахӯрон ва дигар гурӯҳҳои ниёзманди аҳолии то ба имрӯз тадбирҳои муассир андешида шудаанд.

Ва бояд гуфт, ки дар заминаи маҷмӯи тадбирҳои амалишуда ҳаёти иҷтимоии мамлакат босуръат рушд мекунад.

Конститутсия асоси низоми нави қонунгузори мамлакатро гузошт ва дар заминаи ин ҳуҷҷати олии ҳуқуқӣ қонунгузори нави давлати Тоҷикистон ташаккул ва инкишоф ёфт.

Қонунҳое, ки дар асоси Конститутсия ва бо мақсади амалишавии он қабул шудаанд, соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷомеа ва сохтору фаъолияти давлатро танзим намуда, барои рушди босуръати устувори иқтисодиву иҷтимоӣ ва сиёсиву фарҳангии мамлакат заминаи кофӣ гузоштанд.

Дар байни қонунҳои қабулшуда қонунҳои "Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим" ва "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд", ки табиати сирф миллии доранд, барои рушди ҷомеа, танзими ҳаёти фаъолияти ҳар як сокини мамлакат, пешгирии хурوفоту шуҳратпарастӣ, зоҳирпарастиву исрофкорӣ ва баланд бардоштани сатҳи сифати зиндагии аҳолии тарбия ва таълими насли наврас нақши калидӣ мебозанд.

Умуман, дар заминаи Конститутсия тамоми қонунгузори кишвар аз

нав таҳия ва қабул гардид ва муносибатҳои нави ҷамъиятӣ ҳамачониба ба танзим дароварда шуданд.

Ҷиҳати идомаи минбаъдаи ислоҳоти ҳуқуқӣ ва татбиқи сиёсати ҳуқуқӣ бо дарназардошти арзишҳои умумибашарӣ ва манфиатҳои миллии, таъмини ҳуқуқи рушди устувори иқтисодӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва сиёсии кишвар бо Фармони Президенти мамлакат аз 6 феввали соли 2018 Консепсияи сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардид ва ҳоло бомаром амалӣ шуда истодааст.

Дӯстони азиз!

Дар Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон меъёри бунёдӣ ва бисёр муҳимми иқтисодиёт пешбинӣ шудааст, ки он эътирофи шаклҳои гуногуни моликият мебошад.

Давлат фаъолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ ва ҳифзи ҳуқуқи ҳамаи шаклҳои моликият, аз ҷумла моликияти хусусиро кафолат додааст.

Дар заминаи ин меъёри конститусионӣ дар солҳои истиқлол соҳибкорӣ, аз ҷумла соҳибкории хурду миёна ва соҳибкории истехсолӣ босуръат рушд карда истодааст.

Ба ҳолати 1 - уми июли соли 2019 дар кишвар 323 ҳазору субъёти соҳибкории фаъолияткунанда ба қайд гирифта шудааст.

Бо мақсади рушди соҳибкорӣ то имрӯз 70 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ амалӣ шудааст ва татбиқи як қисми онҳо идома дорад, ки маблағи умумии лоиҳаҳои зикршуда қариб 32 миллиард сомони ташкил медиҳад.

Ҳоло саҳми баҳши хусусӣ дар маҷмӯи маҳсулоти дохилии кишвар ба 70 фоиз расидааст.

Конститутсия барои рушди ҳаёти маънавию фарҳангӣ низ заминаи мусоиди ҳуқуқиро фароҳам овардааст.

Меъёрҳои Конститутсия барои ширкати озод дар ҳаёти фарҳангии ҷомеа, эҷодиёти бадеӣ, илмӣ ва техникӣ, истифода аз дастовардҳои мероси фарҳангӣ, рушди илм, маориф ва фарҳанг заминаи кофӣ гузоштаанд.

Қобили зикр аст, ки маблағгузори соҳаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла маориф, тандурустӣ, фарҳанг, ҳифзи иҷтимоии аҳолии аз ҳисоби буҷети давлат ҳар сол зиёд карда мешавад.

Масалан, ҳиссаи хароҷоти соҳаҳои иҷтимоӣ 43,7 фоизи хароҷоти буҷети соли 2019-ро ташкил медиҳад.

Ҷиҳати дар сатҳи баланд ҷашн гирифтани 30-солагии истиқлоли давлатӣ ҳоло дар мамлакат корҳои созандагиву ободонӣ бо иштироки фаъолони кулли шаҳрвандони мамлакат, соҳибкорон ва дигар шахсон ватандӯсту бонангу номус вусъати бесобиқа пайдо карда, иншооти зиёди иҷтимоӣ сохта ва мавриди истифода қарор гирифта истодааст.

Тибқи нақша то ҷашни бузурги

Бори дигар таъкид месозам, ки Ҷимояи дастовардҳои истиқлоли давлатӣ, сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллии қарзи инсонӣ ва вазифаи шаҳрвандии ҳар як сокини Тоҷикистон аст.

Конститутсия низ пешбинӣ намудааст, ки ҳифзи Ватан, Ҷимояи манфиати давлат, таҳкими истиқлол, амният ва иқтисоди муқаддаси ҳар як шаҳрванд мебошад.

Бо пешрафти ҷомеа, хусусан, ҷомеаҳое, ки

миллӣ бунёди беш аз 21 ҳазору иншоот ва пеш аз ҳама, муассисаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла 1050 муассисаи нави томактабӣ ва миёнаи умумӣ, 560 беморхона ва марказҳои саломатӣ ва дигар иншооти соҳаи тандурустӣ сохта, ба истифода дода мешаванд, ки бешубҳа, ба неқӯаҳволии мардуми Тоҷикистон мусоидат хоҳанд кард.

Ҳозирини муҳтарам!

Меъёрҳои Конститутсия барои ҳамгирӣ бо ҷомеаи ҷаҳон заминаи гузоштанд ва Тоҷикистон дар як муддати кӯтоҳ ба узвияти созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ пазируфта шуд ва бо 160 давлати дунё муносибатҳои дипломатӣ барқарор кард.

Имрӯз Тоҷикистон сиёсатеро пеш мебарад, ки ба мутобиқ намудани масъалаҳои рушди кишвар бо равандҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ мусоидат намояд, ҷиҳати пешгирии ва рафъи хатару таҳдидҳои эҳтимоӣ ба амнияти миллии имкониятҳои муносиб фароҳам оварда ва заминаҳои мусоидро барои татбиқи пайгиронаи манфиатҳои миллии таъмин созад.

Вусъати раванди ҷаҳонишавӣ, тағйирёбии иқлими сайёра, торафт кам шудани захираҳои оби тоза, паҳншавии гуруснагӣ дар минтақаҳои ҷудогонаи ҷаҳон, бемориҳои сироятӣ ва дигар таҳдиду хатарҳои ҷаҳони имрӯза, аз қабилҳои экстремизм ва терроризм ба рушди ҷомеа ва ҳаёти ҳар сокини сайёраи мо хатарӣ ҷиддӣ эҷод менамояд.

Дар ҷунин шароит, Тоҷикистон барои пешгирии ва мубориза бар зидди ҷинояткорӣ, хусусан, терроризму экстремизм, муомилоти ғайриқонунии маводи муҳаддир, қочоқи силоҳ, ҷиноятҳои киберӣ ва дигар ҷинояткориҳои муташаккили фаромиллӣ ҳамаи тадбирҳои заруриро роҳандозӣ кардааст.

Маҳз бо ҳамин мақсад ман қариб дар ҳамаи мулоқоту суҳанрониҳои худ таъкид мекунам, ки мардуми Тоҷикистон, бахусус, ҷавонон бояд хушёр бошанд, зиракии сиёсиро аз даст надиҳанд ва барои Ҷимояи сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ дар кишвар ҳамеша омода бошанд.

Зеро тибқи маълумоти далелҳои аниқе, ки мо дар даст дорем, боқимондагонии нерӯҳои радикаливу террористӣ, яъне хоинону душманони миллати тоҷик ва давлати тоҷикон бо кумаку дастгирии хоҷаҳои хориҷашон то ҳанӯз аз нияту нақшаҳои ғаразноки худ даст накашидаанд ва бо ҳар роҳу восита мехоҳанд, ки онҳоро амалӣ созанд.

дар марҳалаи гузариш аз як соҳт ба соҳти дигари ҷамъиятӣ ва дар ҳоли рушду такомил қарор доранд, зарурати ба Конститутсия ворид кардани тағйири иловаҳои пеш меояд.

Чунин зарурат, яъне такмили Конститутсия дар Тоҷикистон низ пеш омад ва мо онро сари вақт анҷом додем, яъне аз тариқи раъйпурсии умумихалқӣ 26-уми сентябри соли 1999-ум, 22-ми июни соли 2003-юм ва 23 майи соли 2016-ум ба қонуни асосии кишвар тағйири иловаҳои зарурӣ ворид карда шуданд.

Солҳои сипаришуда собит сохтанд, ки тағйири иловаҳои ба Конститутсия воридшуда саривақтӣ буда, ба таҳкими истиқлоли давлатӣ, такмили идораи давлат, таъмини ҳуқуқи озодиҳои инсон, волоияти қонун, назму суботи ҷомеа ва рушди минбаъдаи устувори иқтисодиву иҷтимоии кишвар мусоидат намуданд.

Бо гузашти бисту панҷ сол аз қабули ин санади бунёдии давлати соҳибистиклоламон мо бо ифтихор гуфта метавонем, ки роҳи интиҳобкардаи халқи Тоҷикистон, ки дар Конститутсияи он инъикос ёфтааст, ҷавобгӯии марому мақсади олии мардуми кишвар ва ҳадафҳои стратегии ҷомеа мебошад.

Дар заминаи Конститутсия дар ҷомеа сулҳу оромӣ, суботи комили сиёсӣ, ваҳдату ҳамдигарфаҳмӣ, рушди устувору босуръати ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа, зиндагии осудаи шаҳрвандон, бовару умеди онҳо ба ояндаи дурахшон, нуфузу обрӯи Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ таъмин гардид.

Бовар дорам, ки Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон боз садсолаҳои дароз барои рушди ҷомеаи Тоҷикистон ва оромиву осоиши ҳар як фарди Ватан зимат хоҳад кард.

Дар ин лаҳзаҳои фараҳбахши идона бори дигар тамоми мардуми шаҳрванди Тоҷикистон ва ҳамаи шумо - ҳозирини гиромиро ба ифтихори биступанҷумин солгарди қабули Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистиклол табрику таҳният гуфта, орзуманди он ҳастам, ки дар ҳонадони ҳар яки шумо сулҳу амонӣ, хушбахтӣ ва саодати рӯзгор ҳамеша пойдор бошад.

Бигзор, арзишҳои волои ин ҳуҷҷати воқеан тақдирсозу таърихӣ таҳкимбахши давлату давлатдорӣ мустақили Тоҷикистон ва кафолати зиндагии оромӣ осудаи мардуми шарифи он бошанд.

Саломату сарбаланд бошед ҳамватанони азиз!

Ёдоварӣ аз олим, хоса аз олиме, ки дар воқеъ аз худ гузаштаю маъноӣ ҳаёти хешро дар илм дидааст, басо дилнишин ва айни замон пурпечу тоб мебошад. Зеро олим ба ҳар як амвоҷе, ки ӯро дар худ мекашад, муқовимат мекунад ва дар айни замон бо хоҳиши худ банди амвоҷи дигар мегардад. Ба ҳангоме, ки ба оғози пайроҳаи оғознаму-дааш пас менигарад, дар он раҳовардҳои хешро мебинад. Дигар барояш он ҳама азо-бу машаққат, бедорҳои, мусофиратҳо, ҷудоӣҳо аз дилбандон осон мегардад. Хотироти нек инсонро нерӯ мебахшад, ӯро ба сӯи қуллаҳои баланди мурод мебарад. Чун олим аз гузаштаи хеш ҳарф мезанад, гумон мекунам, ки мо низ дар паси хотираҳо ҳастем, чун ӯ бо самимият, бо дилпурӣ ва эътимод суҳан мегӯяд. Олимон чароги маърифати рӯзгоранд ва рӯшноӣ гирифта аз онҳо ба-рои мунаввар кардани роҳи оянда кори ҳар як инсонӣ соҳибдил аст.

Меҳоҳем соатҳои дароз аз ӯ ёд намоём, онро чун китоби зиндагӣ варақ занем ва дар пайгири аз онҳо гом бардорем. Чун гарази эшон аз умрашон аз худ гузаштан ва роҳи ояндагонро рушан кардан буд.

Олимон дар ҳама давру замон буданд ва то ҳақон боқист, зиндагӣ боз онҳоро меофа-рад ва перояи хешро тавассути ҳастии онҳо зинат мебахшад.

Шахсе, ки оид ба фаъолиятҳои суҳан ме-равад олими намоёни тоҷик, доктори илмҳои физика-математика, профессори Дониш-гоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ шодровон Раҳматулло Акбаров ме-бошад.

Устод Акбаров Р. баъди хатми мактаби 7-солаи №8 шаҳри Қўлоб (алъон мактаби №8-и ноҳияи Мӯъминобод) ба Омӯзишгоҳи педагогии шаҳри Қўлоб дохил шуда, мудда-ти чор сол (солҳои 1953-1957) дар он ҷо тах-сил намулдааст.

Соле, ки устод Акбаров Р. ба остонаи до-нишкада қадам монда буданд, хеле солҳои вазнин буданд. Баъди хатми омӯзишгоҳи педагогӣ бо тавсияи устодон соли 1957 ба факултети физика-математикаи Донишгоҳи омӯзгории Тоҷикстон (филиали дар шаҳри Қўлоб воқеъ будаи он) дохил шуд. Бо ифти-хор аз устодони айёми донишҷӯияш аз қаби-ли Раҳмонов Ш.Р., Азизов С.А., Қодиров Х., Умаров Ш. ёдовар гардида, саҳми бузурги онҳоро ба некӣ дар тарбияи мутахассисони оянда бо ифтихор ба забон меоварданд.

Мо донишҷӯён фақат дар талаби илм бу-дем-меғуфтанд. Дигар хушиҳо ва нохушиҳо назди ин талибилмони он замон музтар буданд.

Соли 1962 устод Акбаров Р. донишкада-ро бо ихтисоси физик-математик хатм на-муд ва ҳамчун омӯзгори ҷавон дар мактаби № 5-и шаҳри Қўлоб ба кор қабул шуд. Дар даъвати тирамоҳии ҳамаи сол ӯро ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳи собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ даъват намуданд. Қисми зиёди хиз-матро дар вилояти Читаи Федератсияи Рос-сия гузаронида, қисми охири онро дар шаҳ-ри Арси Чумхурии Қазоқистон сипарӣ на-муд. ӯ муддати се сол хизмати Ватан-Мо-дарро адо намуда, сарбаландона ба зодго-ҳаш-шаҳри Қўлоб баргашт. Баъди бозгашт ӯ аз роҳи интихобкардааш барнагашт ва ҳамчун муаллими математика дар мактаби №6-и шаҳри Қўлоб ба фаъолият оғоз намуд. ӯ дар таълими математика парвози воқеии худро медид. Ҳамчун ҷавони ғарқи нерӯи бузург ба шогирдон бо забоне ҳарф мезад, ки балоғат, салосат ва фасоҳат дошт. Ин забони илм буд, ки кулли башариатро бо ҳам омезиш дода буд. Дар симои ӯ аломатҳои намоёни инсонӣ асил, олими оянда хувайдо

буданд. Дар ин айём теъдоди донандагони илми математика хеле кам буданд ва аз онҳо ҳамчун аз зар истифода мекарданд. То соли 1967 Акбаров Р. дар мактаб кор карда алоқаи худро аз донишкада намеканд. Дар ҳамкорӣ бо устодон дар роҳи омӯзиш устуворона пеш мерафт. Баъди мустақилият пайдо кардани Донишкадаи омӯзгории Қўлоб мутахассисони варзида, донишманд ва суботкор лозим буданд, то нерӯи кадрӣ ва илми онро нигоҳ доранд. Аз ин рӯ, зарурати ба донишкада даъват намудани устод ба миён омад. Ба донишкада омадани ӯ ба мактаб зиёни ҷиддӣ меовард, зеро дар кор ба ӯ саҳт эҳтиёҷ дош-танд. Ин вазъиятро пай бурда, то соли 1970 Акбаров Р. дар ду самт қору пайкор дошт. Шавқи беандоза ба илм ба ӯ қувват мебах-шид ва меҳнати шабонарӯзиро мардонавор таҳаммул мекард. Соли 1970 ӯро ба ҳайси мудирӣ кафедраи "Анализи математикӣ" таъин карданд. ӯ дар як саф бо устодони шодровон Азизов С.А., Султонов М., Раҳ-мон Шариф, Қодиров Х., Умаров Ш., Сафа-ров Д.Х. истода, барои обод намудани ка-федрас, факултет ва донишкада меҳнати со-диқона мекарданд.

Соли 1973 ӯро ба Донишгоҳи давлатии Тоҷикситон ба муддати 1 сол ба коромӯзӣ равон карданд. ӯ зери роҳбарии олими маъ-руфи тоҷик Муҳаммадиев Эргашбай Мир-зоевич (алъон дар кафедраи системаи ит-тилоотӣ ва технологияи Донишгоҳи давла-тии Вологдаи Федератсияи Россия ба ҳайси профессор фаъолият карда истодааст) дар самти "анализи математикӣ" кор бурд. Си-пас, ба донишкада баргашта, ба кори таъ-лим машғул шуд. Дар донишкада олимони унвондор набуданд. Бинобар ин, барои тай-ёр намудани онҳо Ҳукумати ҷумҳурий ва Ва-зорати маориф чораҳои зарурӣ меандеши-данд. Мутахассисони ҷавонро ба марказҳои илми Федератсияи Россия ва дигар ҷумҳу-риҳои Шӯравӣ, ки марказҳои илми тавоно доштанд, мефиристоданд. Аз ҷумла, соли 1975 аз Донишкадаи омӯзгории Қўлоб дар риштаи "Таҳлили математикӣ" бояд як на-фар устоди ҷавон ба Белоруссия равон кар-да мешуд. Дар ин аҳд устод Акбаров Раҳ-мат 36-сола буданд ва вазъи оилавиашон барои дар аспирантураи Донишгоҳи давла-тии Белоруссия таҳсил намудан мувофиқат намекард (Зеро ӯ соҳиби оила ва чор фар-занд буданд). Ягон устоди донишкада ин корро ба зимма нагирифт. Ҳисси баланди масъулият ва дилсӯзӣ нисбати илму обод сохтани як гӯшаи Ватан устод Акбаровро бетараф нагузошт. Дар ин давра ӯ аллакай якчанд шогирдонро ба воя расонида, боли парвоз бахшида буд. ӯ розӣ шуд, ки ба хоти-ри илм, ба хотири ояндаи илми тоҷик ва мардуми шарофанди он олимони Белоруссия шавад. Устодро дар ин сафар имтиҳони ҷиддӣ дар пеш буд. Бо олимони намоён рӯ ба рӯ шудани назди онҳо имтиҳон супори-дан кори хеле сангин буд. Вале азму иродаи олим аз имтиҳони дар пеш истода низ усту-вортар буд. Мулоқоти нахустини ӯ ба акаде-мик Гахов Ф.Д. иттифоқ офтод. Равияи ака-демик Гахов Ф.Д. дар баҳши "Таҳлили мате-матикӣ" буд. Аз равияи интихобнамудаи шогирд, ки "Муодилаҳои дифференциалӣ" буд, ба кулӣ фарқ дошт. ӯро ду роҳи инти-хоб буд: аз нав супоридани минимуми до-хилшавӣ ё тағйир додани самти фаъолият.

Устод Акбаров роҳи тавсия намудани ака-демик Гаховро ихтиёр кард. Як моҳ шабу рӯз аз "Таҳлили математикӣ" тайёрӣ дида, ба имтиҳон ҳозир шуд. Имтиҳонро дар ҳузу-ри олимони варзида Э.И. Зверович ва чан-де дигарон супорид. Ба ҳамаи саволҳои ин олимони ҷавоби мукамал дода, собит сохт, ки кадрҳои маҳаллӣ аз Тоҷикистони дур низ метавонанд дар рӯ ба рӯи илм истодагарӣ намуда, дар ин пайроҳа қадам гузоранд. ӯ муддати се сол-солҳои 1975-1978 дар Минск ба ҳайси аспиранти рӯзонаи назди Дониш-гоҳи давлатии Белоруссия ба номи В.И. Лени-нин муқимӣ гашт. Ин амал як часорат, як шучоат ва як мардонагӣ буд. Зеро дар му-қобили чараёни ҳаёт дар ду самт шино кар-дан кори ҳар як фидокор аст.

ӯ дигар Юсуфи Дунё набуд, ӯро Зулай-ҳои Илм ба коми хеш кашид. ӯро майли илму талаби он боло гирифт ва барояш ҳар марзу бум, ки илм иқомат дошт, Ватан буд. Зери роҳбарии доктори илмҳои физика ва мате-матика, профессор Э.И. Зверович пайгири-на дар мавзӯи "Масъалаҳои канонии хаттии функсияҳои аналитикӣ бо қисмҳои асосии додашуда" кор мебард. Диққати олими Бе-

ОЛИМЕ БУД ТАВОНО

лорусро кори сангини олими тоҷик ба худ бештару бештар ҷалб мекард. Зверович Э.И. ба ҳар як супориши худ ҷавобҳои ғай-римунтазир ва баландғояи Акбаровро дида, дар ҳайрат мемонд. Кори пайваста, мутта-сил ва домандори олими тоҷик дар поёни таҳсил дар аспирантура бо натиҷаи дилхоҳ анҷом ёфт. Дар арафаи хатми аспирантура ӯ рисолаи худро бо унвони "Масъалаҳои канонии хаттии функсияҳои аналитикӣ бо қисмҳои асосии додашуда" пешниҳод намуд. Аммо, муттаасифона Шӯрои Ҷимоя баста шуд ва ӯ маҷбур шуд, ки ба Ватан баргар-дад. Ин вазъ ӯро парешон намекард. Муҳи-маш он буд, ки ӯ корашро Ҷимоя намуда, яке аз аввалинҳо шуда, ба донишкада ар-муғон меорад. То соли 1980 дар Донишка-даи давлатии Қўлоб фаъолият намуда, худи ҳамин сол ба муддати чор моҳ ба ФТИ-и Минск равон карда мешавад. Дар ин сол Шӯрои Ҷимоя назди Донишгоҳи давлатии Белоруссия кушода мешавад ва устод Ак-баров Р. имкон пайдо мекунад, ки дар ин сафар рисолаи илми худро Ҷимоя намояд. Гахов Ф.Д. ва Зверович Э.И. ба кори илмӣ-тадқиқотии устод Акбаров Р. баҳои баланд дода, онро дар радиои муҳимтарини масъа-лаҳои ҳалшуда арзёбӣ намуданд. Устод баъ-ди Ҷимоя ба шаҳри Қўлоб назди аҳли байт, ёру дӯстон ва устодону шогирдонаш бар-гашт.

ӯ аз аввалин олимони тоҷикистонӣ аст, ки бо ихтисоси 01.01.01. "Анализи матема-тикий" рисолаи илмӣ дифоъ намуда буд. Бо бозгашти олим кор дар кафедраи "Анализи математикӣ" ва факултет рӯ ба беҳбудӣ ни-ҳод. Акнун ӯ ҳамчун шахсе ба кор машғул буд, ки мактаби калони илмиро гузашта, дар оташхонаи илм обутоб ёфта буд. Барои ӯ илм шохроҳ шуд ва ӯ беҳарос дар он қадам мезад. Дигар устодон аз ӯ пайгири мекар-данд ва шебу фарози илмро ба маслиҳати ӯ тай менамуданд. Устод аз мактаби гузаш-таи худ алоқашро намеканд. Бо роҳбала-дии бевоситаи ӯ дигар устодони донишкада Чураев О., С. Тағайназаров, Зарипов Эмо-малӣ, Абдулазизов А., Абдурахимов А., Ази-зов С.А. ба шаҳри Минск рафта, зери роҳба-рии олимони ин маркази илмӣ рисолаҳои номзадӣ навишта дифоъ намуданд. Маҳз бо шарофати устод олимони маҳаллии тоҷик тавонистанд берун аз Тоҷикистон барои худ мутаккои илмӣ пайдо кунанд ва дар рушди илм саҳмгузори намоянд.

Дар баробари ба кори илмӣ машғул бу-дан, устод Акбаров Р. ҳамеша сарпарастии истеъдодҳои ба ӯҳда дошта. Муносибати ӯ ба аҳли илм дӯстона, беғарзона ва баро-дарворона буд. ӯ касеро дӯст медошт ва эҳтиром мекард, ки илмро дӯст дорад ва ба кадри ин гавҳари ноёб расида тавонад.

Профессор Акбаров Р., агарчанде дар вазифаҳои зиёди масъул кор карда бошад ҳам, аз онҳо ёдовар намешуд. Мавсуф тӯли солҳои 1983-1994 дар вазифаи раиси Итти-фоқи касабаи омӯзгорон ва кормандони до-нишгоҳ фаъолият намуда, дар ин муддат ба-рои беҳтар намудани шароити иҷтимоӣ ва иқтисодии устодон хизматҳои назаррасро ба сомон расонидааст. Ҳамзамон, ӯ барои таъ-сиси литсейи назди донишгоҳ заҳмати асо-сиро ба зимма дошт. Ва мо пай бурдем, ки кор кардан дар ин вазифаҳо барои ӯ аз эҳтиёҷи шахсӣ набуда, балки бештар ниёзи ин масъулиятҳо ба ин шахсият буданд. Агар мо дар вақти ба ӯ ҳамсӯҳбат шуданамон суол менамудем, ки агар ба вазифаҳо ма-шғул намешудед, ин вақтро чӣ гуна масраф мекардед, мутмаинем дар ҷавоб эшон ме-гуфтанд, ки ин вақтро сарфи илм мекардам. ӯ ҳадиси набавӣ "Маҳфили илм боғистони биҳишт аст"-ро бисёр кор мефармояд ва дар ин ҳадис ҳикматҳои фаровоне хуфтаанд, ки устод аз онҳо огоҳӣ доштанд.

Устод ҳамеша дар паи таълифи мақола, тартиб додани китобҳои дарсӣ барои макта-бҳои миёнаи олий, навиштани монография буданд. Ба фаъолияти илми ӯ солҳои 90-уми асри гузашта таъсири манфӣ расонид. Дигар имконияти давом додани кори илми-ашро надошт, зеро алоқаи илмӣ бо марказ-ҳои илмӣ ва мутахассисони варзида то ан-дозае коста гардида буд. ӯ дар ин давра чор қисми китоби "Математикаи олий"-ро таълиф намуда, барои донишҷӯён, аспирантон, ун-вонҷӯён ва устодони ҷавон ҳамчун армуғо-

ни таълимӣ пешниҳод намуданд. Моногра-фияи худро, ки дар он корҳои илмиаш дар доираи мавзӯи интихобнамудааш ҷамъ оварда буданд, соли 2006 аз ҷоп баровард. Ин монография хеле доманадор ва пур-мухтаво буда, масъалагузориҳои бевосита-таи худи муаллифанд. Дар илм кам воқеъ мешавад, ки олим самти кори худро муай-ян намуда, бе роҳнамо роҳ мегирад. ӯ соли 2006 ин монографияи худро ба Институти математикаи АИ Тоҷикистон пешниҳод ме-кунад. Директори Институти математика, академик Раҳмонов З. аз кори муаллиф огоҳ шуда, ба ӯ тавсия медиҳанд, ки бояд кори ӯро академики АФ ҶТ Л.Г. Михайлов аз назар гузаронад, зеро дар Тоҷикистон дигар мутахассиси ин самт мавҷуд нест. Ба хузури Михайлов расида, дар доираи кори рисолаи докторӣ сӯҳбат мекунад. Ака-демик Михайлов монографияро як сӯ гу-зошта, масъалаҳои навро пеш мегузорад ва зери машварати эшон кор карданро так-лиф мекунад. ӯ ки ҳеҷ гоҳ аз илм ва душ-вориҳои он намеҳаросид, ин таклифро қабул мекунад. Дар як муддати кӯтоҳ масъалаҳои гузашташударо ҳал намуда, онро бо монографияи ҷопшудааш пайванд мекунад. Ин кор ба академик Михайлов Л.Г. писанд омад ва онро барои Ҷимоя ба Шӯрои диссертатсионии Институти математикаи АФ ҶТ пешниҳод намуд. Аз муаллифи ри-сола тақризиҳои берунро талаб карданд. Тавассути шабакаи Интернет монография паҳн карда шуд. Рисолаи доктории устод Акбаров Раҳматулло профессор кафед-раи назарияи функсияҳои Донишгоҳи дав-латии Белоруссия Зверович Э.И. хонда, бори дигар ба ин шогирди ба илм содиқаш эътимод пайдо намуда, тақризи хешро фиристонд.

Ҳамин тариқ, устод Акбаров тавонист соли 2009 рисолаи доктории худро дар мавзӯи "Масъалаҳои канонии назарияи функсияҳои аналитикӣ ва умумишудаи аналитикӣ бо сарбории аъзоҳои озод ва шартҳои иловагии шакли моментҳо" бону-ваффақият Ҷимоя намуда, соҳиби дараҷаи илми доктори илмҳои физика-математика аз рӯи ихтисоси 01.01.01. "Анализи мате-матикӣ" гардид, ки ин дараҷа ҳам дар бай-ни хатмкунандагони Донишгоҳи давлатии Қўлоб аввалин мебошад.

Ин олими пӯхтакор ва тавоно муалли-фи 13 китобҳои дарсию монографияҳо ва зиёда аз 130 мақолаҳои илмӣ мебошад, ки аксарашон бо забони русӣ таълиф шуда, дар маҷалаҳои илми ҷумҳурий ва хориҷ аз он ба таъб расидаанд. Аз ҷумла, 14 мақо-лаи олим дар маҷалаҳои ИМА, 6 мақола дар маҷалаҳои Ҷумҳурии Белоруссия, 4 мақола дар Федератсияи Россия ва боқи-монда дар маҷалаҳои илми ватани ва-колати ВАК-и ФР дошта ҷоп шудаанд. Дар зиёда аз сад конфренсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмиллалӣ баромад намуда, маъ-рӯзаҳои илми худро пешниҳод намуда, Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар арсаи байнал-миллалӣ муаррифӣ намудааст.

Меҳнатҳои тулонӣ ва пурсамари усто-ди некӯд Раҳматулло Акбаров аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо "Ифтихорномаи фахрии Президуми Совети Олий" (1959), медали "Барои меҳнати шучоъатнок" (1970), "Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон" (1986), унвони "Кор-манди шоистаи Тоҷикистон" (1995) қадр-шиносӣ шуда буд.

Профессор Акбаров Р. моҳи январӣ соли 2017 дар синни 78-солагӣ дунёи фо-ниро падруд гуфт. Даргузашти олим барои ҳайати кормандони Донишгоҳи давлатии Қўлоб ва аҳли илми ҷумҳурий талафоти зиёд мебошад. Даргузашти олим ва чеҳраи на-моёни илм моро хеле андӯхгин намуд.

Ёдашон ба хайр, равонашон шод ва хо-наи охираташон обод бод!

Ҷумъа ШАРИФОВ,
доктори илмҳои педагогӣ, про-
фессори ДДБ ба номи Н.Хусрав,
Кӯған ИЗАТУЛЛОЕВ,
номзади илмҳои педагогӣ, дот-
сенти ДДК ба номи А.Рӯдакӣ
Алиназар ПИРНАЗАРОВ,
номзади илмҳои педагогӣ, дот-
сенти ДДОТ ба номи С.Айни

ҲАМЛАИ НОҶАВОНМАРДОНИ ДУШМАНОН ВА САНҶИШИ ҚУДРАТИ КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Орзу ҲАМИДИЁВ,
ранси Кумитаи изронияи
Ҳизби Халқии Демократии
Тоҷикистон дар шаҳри
Кӯлоб, муовини раиси
ТҶУ "Созандагони Ватан"

Имрӯз Тоҷикистон фазои идона дорад. Аз қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 25 сол пур мешавад. Мардуми озоду хушбахт ва комилхуқуқи Тоҷикистони соҳибистиқлол як ҳафта боз шодиву сурур доранд. Ҳамзамон, дар ҳонадони 20000 оилаи дигар, ки падару модарон, фарзандон ва хешу пайвандонашон ба истиқболи ин рӯзи сайди аз ҷониби Пешвои раиятпарвари миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон авф гашта, аз маҳбасҳо озод шудаанд ба тамоми маъно туй аст. Тамоми мардуми кишвар шукронаи озодину ободӣ ва тинчиву оромии Ватан мекунанд.

Аммо... Душманони миллати тоҷикро хобу қарору оромӣ нест... Ин нотавонбинон бо рашки сиёҳи худ ҳеҷ натавонистанд воқеиятро қабул кунанд. Ба хости онҳо, ки қисме худро ДОИШ-ӣ мегӯянд қисме худро наҳзатӣ бояд дар Тоҷикистон мисли солҳои навадум ҳама-ша беқонуноу бетартибӣ ва ҷангу низоъ ҳукмфармо бошад. Зеро волоияти қонун барои ин тоифаи хиёнатпешаи террорист баробар ба марг аст ва то ҷон доранд бар зидди волоияти қонун меҷанганд... Гувоҳи ин гуфтаҳо ҳодисаи шаби 6-уми ноябр (яъне рӯзи қабули Конститутсияи Тоҷикистон) мебошад, ки гурӯҳи мусаллаҳи иборат аз 20 нафар шахсонӣ ниқобдор, бо истифода аз силоҳи оташфшон ба дидбонгоҳи сарҳадии №4-и "Ишқобод"-и қисми ҷарбии отряди сарҳадии "Султонобод" ҳуҷум карданд.

Тибқи маълумоти расмӣ, ин гурӯҳи мусаллаҳи террористӣ ҳанӯз санаи 3-юми ноябри соли 2019 аз вулусволии Қалъаи Золи Ҷумҳурии Исломи Афғонистон бо супориши махсус (ҳама узви гурӯҳи террористии ба ном "Давлати исломӣ" мебошанд), бо истифода аз तरीқи шаб хати сарҳади давлатиро ғайриқонунӣ убур карда, ба ҳудуди ноҳияи Кубодиён гузаштаанд. Онҳо дидбонгоҳи сарҳадии "Ишқобод"-ро барои худ ҷои муносиб интихоб намуда, ба задхӯрди мусаллаҳона даст заданд.

Дар натиҷаи амалиёти ниҳодҳои қудратӣ 15 нафар аъзои гурӯҳи мусаллаҳи ҷинойткор, ки дар ихота қарор доштанд, безарар гардониданд шуд ва 5 нафари онҳо боздошт гардиданд. Мутаассифона, дар ин муноқиша 1 нафар сарбози Қўшунҳои сарҳадӣ ва 1 нафар корманди Ва-

зорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳалок шуданд.

Хондани ин хабар ба ёди шахси огоҳ албатта ҳодисаи ба застиаи 12-ум ҳуҷум кардани наҳзатиҳои террористро меорад. Вагарна аз он вақт то имрӯз ҳеҷ гоҳ гурӯҳҳои террористии дохили Афғонистон, ки ДОИШ-иҳо ҳам солҳост он ҷо ҳастанд, мустақиман ба дидбонгоҳҳои сарҳадии ҳудуди Тоҷикистон ҳуҷум накарда буданд. Зеро дар Афғонистон ба қавле "корашон" кам нест ва қувваи изофа ҳам надоранд, ки "кор"-и худашонро як сӯ монда онро бар зидди нерӯҳои бонизому пурқуввати Тоҷикистон сафарбар кунанд. Аз сӯи дигар метавон ҳадс зад, ки эшон бо супориш, ё хоҳиши махсус ба ин амали нангин даст задаанд. Тамоми қаҳон расман "надонанд" ҳам, вале аслан хуб медонанд, ки дар пушти кадом гурӯҳи террористӣ кадоме аз давлатҳои абарқудрат истодааст. Пас ин ҷо метавон ҳадс зад, ки ин ҳодиса берун аз Афғонистон тарҳрезӣ шуда, бешубҳа рамзу рози худро дорад. Масалан, агар ба гузаштаи на чандон дур назар афканем, дар рӯзи Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон ба таври ваҳшиёна кушта шудани тоҷики ҷасур Аҳмадшоҳи Масъуд ва баъди он ба Афғонистон ворид шудани нерӯҳои ҷарбии хориҷа ва ба тадриҷ аз сари ҳокимияти ин кишвар дур шудани тоҷикон ҳам рамзӣ худро дошт. Соли 2015 низ дар арафари рӯзи Истиқлолияти давлатӣ, яъне 4-уми сентябр гурӯҳҳои террористии наҳзатӣ таҳти роҳбарии Абдуҳалим Назарзода (Ҳоҷи Ҳалим) кӯшиши анҷом додани табaddулотии давлатӣ ва сӯиқасд ба ҷони Пешвои миллатро карданд, ки дар фарқ аз ҳодисаи бо Аҳмадшоҳи Масъуд рӯйдод, ин бор хушбахтона тирашон хок хурд. Шояд касе суол диҳад, ки террори Масъудро террористони "Ал-қоида" анҷом доданд, террористони наҳзатӣ ба онҳо чи рабт доранд?! Бале "Ал-қоида", "Наҳзат", "ДОИШ", "Ихвон"... дар зоҳир гурӯҳҳои алоҳидаанд, вале як чизро набояд аз хотир дур кард, ки онҳо, ба қавле, "соҳиб"-они муштарақ доранд. Яъне ҳамаи ин лухтакҳо дар дастони як лухтакбоз "меақсанд". Монандии ҳаводиси моҳи сентябри соли 2015 ва 6-уми октябри имсол бошад дар он аст, ки дар ҳарду ҳолат Президентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни сафари расмӣ дар хориҷи кишвар қарор доранд ва дар ҳарду ҳолат ҳам расонаҳои наздик ба гурӯҳи террористии наҳзат 1-2 ҳафта пеш масъалаи сафари хориҷии Президентро ба таври махсус расонаӣ мекарданд, ки чаро пинҳонӣ ба Хитой мераваду чаро пинҳонӣ ба Аврупо меравад. Ҳол он, ки ҳама медонанд сафарҳои расмиву давлатии Президентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хориҷи кишвар ва ба ин монанд сафарҳои тамоми президентҳои дигари қаҳон пинҳонӣ нест ва амалан пинҳонӣ буда ҳам наметавонанд. Шояд "пинҳонӣ" гуфтан ин

рамз (парол)-и байни наҳзатиён ва гурӯҳҳои дигари террористӣ бошад, ки дар ин муддат яъне то сафар ва дар ҳолати дар сафари хориҷӣ будани Роҳбари давлат дар кишвар пинҳонӣ тарҳи нором кардани вазъ ва анҷоми ягон амали террористиро бикашанд ва ин нақшаҳои шумро амалӣ кунанд...

Боз бармегардем ба ҳодисаи ҳуҷум ба "Заставаи 12-уми отряди сарҳадии Москва". Ҳодиса 13 июли соли 1993 дар ҳоле, ки лоиҳаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистони тозаистиқлол тарҳрезӣ шуда истода буд, дар деҳаи Сари ғори ноҳияи Шўрообод (ҳоло Шамсиддин Шохин) рух дод. Ин ҳодиса баро сарҳадбонони рус бо чанд сабаби маълум ғайриинтизор буд... Аммо барои Тоҷикистон як таҷрибае шуд, ки бояд ҳарчӣ зудтар низоми конститутсиониро дар кишвар барқарор ва масъулияти ҷимояи марзу бум ва тамомияти арзиро ба ўҳдаи худ гирад. Дар маҷмӯъ ҳам ҳодисаи соли 1993 ва ҳам ҳодисаи имрӯз дар марзи Тоҷикистону Афғонистон рӯйдод ба муқобили Конститутсия ва сохти конститутсионии Тоҷикистон равона карда шудаанд. Ҳарчанд соли 1993 террористон то ҷойе ба ҳадафҳои шуми худ даст ёфта, боис гаштанд қабули Конститутсия ба як соли дигар дер гузашта шавад ва Тоҷикистон дар гирдоби ҷанг чуқуртар фуру равад, аммо ин бор тирашон хок хӯрд ва торумор гаштанд. Аз хотир бароварданд, ки дигар ин марзи муқаддасро фарзандони ҳамин Ватан муҳофизат карда истодаанд ва ҳеҷ гоҳ наметавон онҳоро ғофилгир карду ба марзи номусашон пой гузошт ва низоми конститутсионии кишварро вайрон кард.

Бо назардошти ин, Раёсати Кумитаи иҷроияи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон ва дар маҷмӯъ кулли аъзо ва ҷонибдорони Ҳизб дар шаҳри Кӯлоб ҳодисаи ҳуҷуми мусаллаҳона ба дидбонгоҳи сарҳадии №4-и "Ишқобод"-и қисми ҷарбии отряди сарҳадии "Султонобод"-ро қотееъона маҳкум намуда, ба аҳли оила ва наздикони сарбози Қўшунҳои сарҳадӣ ва корманди Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки зимни ҷимояи марзу буми кишвар қаҳрамонона ҳалок шуданд, изҳори ҳамдардӣ менамоянд.

Бо далерона баргардонидани ҳуҷуми душманон ва маҳв кардани 15 нафару зинда дастгир кардани 5 нафари дигари террористон, ки мехостанд дар рӯзи Конститутсияи оромиву амнияти сокинони Тоҷикистонро халалдор созанд, дар асл санҷиши қудрати Конститутсияи Тоҷикистон буд, ки бо нерӯи фарзандони далеру шучоӣ ин Ватан аз ин санҷиш сарбаландона гузаштем. Дар зимн моро мебошад бештар аз пештар ҳушёру зирак бошем ва ба ҳама гуна иғвову дасисаҳои душманон ва хоинони давлату миллат чунин посухҳои дандоншикан диҳем.

25-солагии Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муборак ҳамватанони азия!

• Шеъри рӯз

Ҳайридин ХАЙРАНДЕШ

МО ҶУЛОМОНЕМ

Мо ғуломонем дар дунёи фонӣ, вассалом!
Зан ғуломи мард бошад,
мард ҳам бар зан ғулом.
Ҳам ғуломи зиндагию ҳам ғуломи бандагӣ,
Ҳам ғуломи ому хосу ҳам ғуломи хосу ом.
Дар ғуломободи дунё шох мегирем хеш,
Буд ин шохигариҳо, низ монад бардавом.
Ҳам ғуломи нафси хешу
ҳам ғуломи нафси ғайр,
Ҳам ғуломи ному шухрат,
ҳам ғуломи эҳтиром.
Ҳар касе гӯяд, ки ман озодам,
ӯ озад нест,
Одамӣ бошад ғуломи
ҳамдигар дар ҳар мақом.
Ҳеҷ мебинӣ, пайи нафсу ҳавову молу зар
Халқ дар ҳар гӯшаи
дунёст саргардон мудом.
Эй Худочӯ, аз ғуломиҳо дилат озад кун,
Бандаи Аллоҳ шав, на банди Ҳоҷӣ Қавом!

ДУ ҲИКМАТ

ЗУПМ

Ҳикоят кунанд, ки марди неқому нақуре иззату иқроми ҳокими Бағдод - Ҳаҷҷоҷ ибни Юсуфро ба ҷой наовард.

Аз ин рафтори ӯ подшоҳ нохушнуд шуд ва ба сардори аскарони дарбор фармон дод, ки палоси махсуси ҷаллодиро боз карда, рӯи он рег бирезанд ва он марди беғуноҳро қатл намоянд.

Он марди Худо аз ин фармони бедодгаронаи шоҳ ошуфтаву ғамгин шуд ва дар оғоз аз чашмонаш ашк рехт, баъд бо табассум сар боло кард.

Ҳокими сангдиги камхирад аз ин рафтори ӯ ба тааҷҷуб омад. Пурсид:

- Сабаби хандаву гирияи ту дар чист?

Гуфт:

- Ман аз ин зиндагии фоҷиабар мегирям, ки чаҳор тифли бечораи ман ятим хоҳанд монд. Хандаи ман аз боиси он аст, ки золим нестам ва ба бистари хок ҳамчун ҷабрида меравам, на ҳамчун золиму қотил.

Писари ҳоким гуфт:

- Эй подшоҳи номвар, инсоф пеш гир ва аз қатли ин марди беғуноҳ даст бикаш. Мардуми бисёре бар ӯ ихлосу иродат доранд ва ўро пуштибонӣ мекунанд, кори оқилон набошад, ки мардуми зиёдро ба ғаму ғусса гирифтосозанд. Лутфу меҳрубонӣ пеш гир ва аз фарзандони хурдсоли ӯ андеша кун.

Ҳоким суҳанонро гӯш накард ва хуни он беғуноҳро бирехт, аммо бар сари худ гуноҳи азиме харид...

Бузургмарде он марди неқро дар хоб дид ва аз ӯ бипурсид.

- Ҳоли ту чӣ гуна аст?

Гуфт:

- Ҳоким ҳамагӣ чанд лаҳза маро азобу шиканча кард ва бо зӯриву зулм фармони худро амалӣ сохт, аммо азобу уқубат барои ӯ то қиёмат боқӣ хоҳанд монд. Ўро бигӯй, ки мардум аз ҷабру зулмаш натавонистааст, ки бихобад ва осудагӣ дарёбад, аз оҳи бечорагон битарсад ва аз нолаҳои қонсӯзи субҳҳои онҳо барҳазар бошад!

(Достонҳои дилангез аз "Бўстон"-и Шайх Саъдӣ)

ИШҚ

Замоне дар қазирае тамоми

ҳавос: Шодӣ, Ғам, Ғурур, Ишқ, Сарват... зинда мегарданд. Рӯзе баъд хабар мерасад, ки ба зудӣ тамоми қазира ба зери об хоҳад рафт. Пас, ҳама сокинони қазира қаиқҳояшонро омода карда, қазираро тарк мекунанд. Аммо Ишқ моил буд, то охири лаҳза дар он қазира боқӣ бимонад, зеро ошиқ буд, ошиқи қазира. Аммо вақте қазира ба зери об фуру мерафт, Ишқ аз Сарват, ки дар қаиқе бо шахомату шукӯҳ қазираро тарк мекард, кумак хоста гуфт:

- Оё мумкин аст бо ту ҳамсафар шавам?

Сарват гуфт:

- На, мумкин нест, зеро миқдори зиёде аз тиллову нуқра дар қаиқам дорам ва ҷойе барои ту нест!

Пас Ишқ аз Ғурур, ки бо қаиқи зебое оҳанги макони осудае дошт, кумак хост. Вале Ғурур бо худхоӣ гуфт:

- Наметавонам, зеро тамоми баданат чиркин шудааст ва қаиқи маро чиркин мекунӣ.

Ғам дар наздикии онҳо буд, аз ин рӯ, Ишқ ба ӯ гуфт:

- Иҷозат бидеҳ, то бо ту биёям.

Ғам бо садои ғазаболуд гуфт:

- Оҳ Ишқ, ман хеле норохатам ва мехоҳам танҳо бошам.

Пас, Ишқ ба суроғи Шодӣ рафт ва ўро садо кард. Аммо ӯ он қадар дар шодию ҳаяҷон ғарқ буд, ки садои Ишқро нашунид.

Ногаҳон садои хастаи пирамарде баланд шуд:

- Биё, эй Ишқӣ ман, туро бо худ мебарам!

Ишқ он қадар хушҳол буд, ки ҳатто ҳарфе нагуфт ва ба зудӣ худро дохили қаиқи ӯ андохта, қазираро тарк кард. Вақте қаиқ ба хушкӣ расид, пирамард ба роҳи худ рафт, аммо Ишқ номи ўро намедонист ва фурсати пурсидан ҳам пайдо накард. Аз ин рӯ, аз Илм пурсид:

- Ҷӣ буд?

Илм посух дод:

- Замон.

Ишқ гуфт:

- Замон? Чаро ба ман кумак кард?

Илм лабҳанде заду гуфт:

- Зеро танҳо Замон ба дарки азамати Ишқ хоҳад расид!

Мантӣ: Ишқ бузургтарин муқаддасот аст.

Таҳияи

Ҷаҳонгир РУСТАМШО

АНДЕШАҲОИ ВАКИЛОН ОИД БА ҚАБУЛ ВА ТАТБИҚИ ҚОНУН "ДАР БОРАИ АВФ"

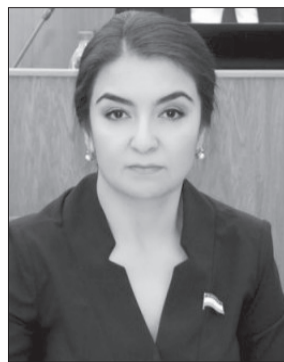
**Шукурҷон
ЗУҲУРОВ**

**Бахтовар
САФАРЗОДА**

**Ориф
ҲАКИМОВ**

**Мавлудахон
МИРЗОЗОДА**

**Лутфия
РАҶАБОВА**

**Бибидавлат
АВЗАЛШОЕВА**

25 октябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи авф" имзо гузоштанд. Дирӯз, 28 октябр аввалин гурӯҳи авфшудагон ба озодӣ баромаданд.

Қонуни мазкур дар асоси принципи инсондӯстӣ ва ба муносибати қашни 25-солагии Конститутисияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 16 октябри соли равон аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олӣ пешниҳод шуд. 25 октябр вакилони мардумӣ зимни баррасии ин масъала Қонуни мазкурро намунаи олии сиёсати инсондӯстонаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон арзёбӣ намуда, мавриди дастгирии ҳамаҷониба қарор доданд.

Дар зимн, андешаи чанде аз вакилони мардумиро оид ба ин масъала, ки зимни баррасӣ ва қабули Қонун дар ҷаласаи палатаи поёнии Парлумони Тоҷикистон баён доштанд, пешниҳоди хонандагон мегардонем:

Шукурҷон ЗУҲУРОВ, Раиси Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакил аз ҳавзаи интихоботии Рашт, № 12:

- Гузашт намудан, бахшиш қардан ва оғӯш кушодани Пешвои муҳтарам миллат ба рӯи иддае аз мардуми раҳгумзадаи мо буд, ки ватанро то ба ин рӯзҳои таърихӣ ва тақдирсоз расонда, халқро муттаҳид намуд.

Қонуни авфи ба тозагӣ қабулшуда санади воқеан таърихист, зеро тибқи ҳисоби пешакӣ, он нисбат ба зиёда аз бист ҳазор нафар гумонбаршудагон, айбдоршавандагон, судшавандаҳо ва маҳкумшудагон татбиқ мегардад.

Аз ҷумла, зиёда аз ҳафт ҳазор нафар аз адои ҷазо аз муассисаҳои ислоҳӣ озод гардида, беш аз чор ҳазору панҷсад нафар аз ҷазоҳои дигари ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ алоқаманд набуда, озод карда мешаванд. Нисбат ба маҳкумшудагони зиёд муҳлати адои ҷазояшон кам карда мешавад. Қонуни мазкур инчунин нисбат ба зиёда аз ду ҳазор шахсоне, ки парвандаҳои ҷиноятӣ онҳо дар баррасии мақомоти таҳқиқ, тафтиши пешакӣ ё судҳо қарор доранд, татбиқ мегардад.

Равшан аст, ки дар пасманзари рӯзгори ин теъдод шахсон фарзандон, падару модарон, хешу табор, наздикону дӯстон ва дар маҷмӯъ мардуми Тоҷикистон истодаанд.

Боварӣ дорам, онҳое, ки аз сабукии ин қонун бархӯрдор мегарданд, ҷи раҳгумзадагону хатокорони қонун, ҷи хешовандону наздикони онҳо, ҳикмат ва рисолати ин санади тақдирсозро дуруст дарк намуда, ба қадри ин ғамхории Сарвари давлат расида, дар роҳи ислоҳи худ ва наздиконашон саъй намуда, дар ҳаёти созандаю осоиштаи мамлакат фаъолона ширкат меварзанд.

Бахтовар САФАРЗОДА, узви кумитаи Маҷлиси намояндагон оид ба қонунгузорӣ ва ҳуқуқи инсон,

вакил аз ҳавзаи интихоботии ягонаи умумичумхуриявӣ:

- Ҳадаф аз пешниҳоди лоиҳаи Қонуни ҚТ "Дар бораи авф", пеш аз ҳама, фароҳам овардани шароити мусоид барои баргаштани шумораи зиёди шахрвандон ба ҳаёти муътадил ва ислоҳ шудани онҳо мебошад. Тарбияи ин шахсон дар рӯҳияи эҳтиром ба қонун, муҳаббат ба Ватан, андешаҳои давлатмехварӣ, шинохти арзишҳои милливу умумибашарӣ буда, он рамзи гӯёи амалишавии принципи инсондӯстӣ ба шумор меравад.

Вобаста ба муҳимияти доираи фарогии Қонуни мазкур бояд махсус зикр намоем, ки он бениҳоят фарох буда, кирдорҳои зиёди пешбининамудаи Кодекси ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон зеро татбиқи он қарор мегаранд.

Пешвои муаззами миллат доираи васеи шахсонро барои авф қардан пешниҳод намуданд, ки ба ҳаёти осоишта баргашта, дар ҷамъият мавқеи худро ёфта, ислоҳ шуда ва роҳи дурусти зиндагиро пеша кунанд. Инчунин ин нафарон бояд ба қадри тинчиву осоиштагӣ ва суботи мамлақати азизамон расанд. Аз ин дид, лоиҳаи Қонуни мазкур қадами навбатии хирадгаро ва бисёр беназир ба шумор меравад.

Авф қардани деъдоди зиёди шахрвандон аз ҷониби Пешвои миллат аҳамияти ниҳоят муҳим ва хусусияти тарбиявӣ дорад. Зеро дар натиҷаи ин тадбир ҳазорҳо шахрвандони гумроҳ имконияти ҳамгирой бо ҷамъият ва баргаштан ба зиндагии муътадилро пайдо мекунанд ва оилаҳои зиёде аз иқдоми навбатии хайрхоҳонаи Пешвои маҳбуби миллат хушнуд хоҳанд шуд.

Ориф ҲАКИМОВ, вакили Маҷлиси намояндагон аз ҳавзаи интихоботии ягонаи умумичумхуриявӣ:

- Лоиҳаи Қонун ягона умеду орзуи айбдоршавандагон, судшавандагон ва маҳкумшудагон буда, онҳоро ба роҳи рост ҳидоят мекунанд. Бояд тазаккур дод, ки Қонун на танҳо аҳамияти сиёсӣ, балки аҳамияти тарбиявӣ ва ахлоқӣ дошта, он танҳо бахшиши гуноҳ нест, балки боварӣ ба ҳар як фард мебошад, ки хато намудааст ва ба ӯ имкон дода мешавад, ки ислоҳ шавад.

Мо боварӣ дорем, ки ҳар нафари озодшуда тамоми неруви заковати хешро барои солимии ҷомеа ва оила сафарбар намуда, дар рушди маърифати оиладорӣ, таҳкими пояҳои хонавода ва устувор намудани ҳаёти оилаҳои худ саҳми арзанда мегузоранд.

Мавлудахон МИРЗОЗОДА, вакили мардумӣ аз ҳавзаи интихоботии Бобоҷон Ғафуров:

- Ман ҳамчун ҳуқуқшинос бе мамониат гуфта метавонам, ки санади баррасишуда авфи тиллоӣ мебошад. Зеро ҳар як меъёри он доираи васеи шахсонро дар бар гирифтааст.

Дар робита ба моддаи 5-и лоиҳаи Қонун гуфтаниам, ки мувофиқи моддаи 5-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи авф" аз 24 августи соли 2016, шахсоне, ки барои хабар надодан оид ба содир намудани ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ ва экстремистӣ, инчунин вобаста ба ҷиноятҳо ба муқобили асоҳҳои сохти конститусионӣ ва амнияти давлатро содир намудаанд, аз ҷавобгариҳои ҷиноят озод нашуда буданд.

Пешвои миллат бо садоқат ба принципи инсондӯстонаи олии худ дар авфи мазкур пешниҳод намуданд, ки чунин гур-

муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон арҷгузори намоем. Зеро маҳз амали авф метавонад нафарони зиёдеро, ки пушти панҷара ништастанд, аз роҳи хато ба роҳи дуруст ҳидоят намояд.

Мояи фараҳмандист, ки ба занону ноболигон дар авфи навбатӣ аҳамияти махсус зоҳир карда шудааст. Ин яке аз иқдомҳои шоиста ва бузургтарин оини ҷавонмардии Сарвари давлат нисбат ба ин қишри ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Ин далолат ба он мекунад, ки занмодар дар маркази таваҷҷуҳи Пешвои миллат мақоми шоиста касб менамояд. Бо қабули қонуни мазкур теъдоди зиёди маҳкумшудагон, аз қабилӣ занон зиёда аз 280 нафар баҳраманд гардида, аз он 165 нафар ба озодӣ мебароянд. Инчунин аз 75 нафар ноболигон 58 нафар озод гардида, 14 нафари дигарашон муҳлати адои ҷазояшон кам карда мешавад.

Иқдоми мазкур сабаби баланд бардоштани масъулияти онҳо, пеш аз ҳама, дар назди оилаҳои худ ва ҷомеа гардида, онҳоро водор менамояд, ки ба қадри беҳтарин неъматҳои зиндагӣ-озодӣ бирасанд.

Бибидавлат АВЗАЛШОЕВА, вакили Маҷлиси намояндагон, вакил аз ҳавзаи интихоботии ягонаи умумичумхуриявӣ:

- Гузашт қарда тавоништан аз гуноҳ яке аз хислатҳои нек ва нишони инсонпарварии мардонагӣ буда, ҳар нафаре, ки қудрати авф намудани гуноҳи фардиро дорад, аз камолоти баланди инсонӣ бархӯрдор мебошад. Зеро нафаре, ки дар зиндагӣ аз нофаҳмӣ, эҳсосот ва қаҳру ғазаб, ки ақро тира мекунанд, даст ба содир намудани гуноҳе задааст, албатта, баъди он пушаймон мешавад.

Авфи гуноҳ имконияти мусоид баҳри ислоҳи ӯст. Зеро дар ҳаёт воқеаҳои зиёде вомерӯанд, ки инсон тавба мекунанд, вале аз ҷониби ҷабрдида авф намешавад, ки боиси боқӣ мондани кина ва адоват байни онҳо мегардад.

Аз нигоҳи шарияти инсонӣ ва диди фалсафаи ҳастӣ авф намудан амали савоб ва нек ба ҳисоб рафта, метавонад аз чандин гуноҳ ва мушкилот инсон ва ҷомеаро халос намояд. Пеш аз ҳама, таъсири ин амали ҷавонмардонаи Пешвои миллат ба хонаводаҳои мерасад, ки яке аз аъзои он дар маҳбас қарор дорад.

Итминони комил дорам, ки ҳамаи шахсони авфшуда аз ин амали башардӯстонаву ғамхоронаи Сарвари давлат шукргузори намуда, хулосаи зарурӣ мебароранд ва дар оянда кори софдилонаву беғараз ва ҳалолро пеша менамоянд.

Шукӯҳи ДАЛЕР, АМИТ "Ховар"

**Уважаемый Основатель мира и национального единства – Лидер нации,
Президент Республики Таджикистан Эмомали Рахмон!**

От имени коллектива Кулябского государственного университета имени Абуабдуллох Рудаки сердечно поздравляю Вас с 25-летием руководства страной в должности Президента Республики Таджикистан. Таджикиский народ видит в вашем лице общепризнанного и влиятельного мирового политического Лидера, который способен не только определять повестку международной политики, но и решать насущные глобальные вопросы. Именно благодаря Вашей уникальной модели урегулирования конфликтов в Таджикистане был установлен мир, и этот факт был признан мировым сообществом.

Благодаря Вашим неустанным усилиям защищена территориальная целостность страны как единого государства, возрождены и восстановлены главные политические, управленческие и силовые основы национальной государственности, возрождена и защищена таджикская нация как единая этнокультурная единица, в стране обеспечено национальное единство, восстановлены главные сферы экономики и народного хозяйства.

Для таджикского народа Вы являетесь примером подражания доброты, смелости, патриотизма, высокого чувства национального самосознания, и в настоящее время, руководствуясь вашими добрыми и поучительными наставлениями, таджикский народ делает твердые шаги на пути построения независимого, суверенного, светского и демократического общества.

Мы верим Вам, потому что твёрдая воля, богатый опыт политического деятеля, близость к народу сделали Вас истинным народным Президентом – Лидером нации.

Ректор Кулябского государственного университета имени Абуабдуллох Рудаки,
доктор физико-математических наук, профессор, член-корр. АН РТ Абдулло Хабибулло

МИРОТВОРЕЦ

С именем Основателя мира и национального единства-Лидера таджикской нации, Президента Республики Таджикистан Эмомали Рахмона-смелого, заботливого, честного, любящего и миролюбивого руководителя связано спокойствие каждой семьи и всего таджикского народа, так как глава государства принял руководство страной в разгаре самых сложных противостояний, когда нависла угроза исчезновения государства, когда народ скитался по всему миру.

Незабываемы и увековечены в памяти таджикского народа и то, что именно благодаря стремлениям, разуму, мудрости, смелости и дальновидности Эмомали Рахмона в кратчайшие сроки были устранены последствия недопонимания навязанной извне гражданской войны. 25 лет руководства Республикой Таджикистан показали, что созидательная деятельность Лидера нации, его выдающиеся заслуги как политического деятеля, который разработал правовые основы нации, возродил национальные, культурные ценности, имена исторических героев, права и свободу человека пользуется заслуженным авторитетом не только среди таджикского народа, но и всего мирового сообщества.

Предметом нашей гордости является

то, что опыт миротворчества таджиков, признан и изучается авторитетными мировыми институтами, как редкое поучительное явление, что ещё раз повысило имидж цивилизованной таджикской нации на мировой арене. Под руководством Эмомали Рахмона был основан фондament внешней политики, образовалась система дипломатической службы, в результате чего установились дружеские отношения с различными странами, международными организациями, заложена основа политике "открытых дверей".

Республика Таджикистан во главе с Эмомали Рахмоном уверенно демонстрируя политическое лидерство и одновременно свою ответственность, создает условия для дальнейшей консолидации усилий всех заинтересованных сторон, проявляя разнонаправленные инициативы, особенно предложения по водным проблемам, которые повлияют на дальнейшее сотрудничество и реализацию водной дипломатии в мире повысили не только имидж Таджикистана, но и его Лидера - Эмомали Рахмона в глазах мирового сообщества.

1 сентября 2015 года и 10 сентября 2019 года стали замечательными историческими страницами в истории Кулябского государственного университета имени

Абуабдуллох Рудаки. День знаний и Урок мира совпали с 70-летием университета и сдачей в эксплуатацию нового административно-учебного корпуса.

В своём выступлении в честь 70-летия вуза Президент страны Эмомали Рахмон в частности отметил, что: "Навсегда запомнится в моей памяти то, что 12 октября 1994 года моя первая предвыборная встреча в качестве кандидата на пост Президента страны состоялась в зале этого университета."

В тот период, благодаря поддержке славного народа Таджикистана, в том числе преподавателей и студентов этого храма науки, которые с первых дней и по сей день искренне поддерживают политику Правительства Таджикистана, я был избран руководителем государства и преданно работаю в интересах нашего дорогого народа, во имя прогресса и процветания нашей любимой Родины."

10 сентября 2019 года в рамках своей рабочей поездки в г.Куляб Основатель мира и национального единства - Лидер нации, Президент Республики Таджикистан Эмомали Рахмон сдал в эксплуатацию парк культуры и отдыха имени СайдалиВализода, работы по строительству и реконструкции которого были завершены на высоком качественном уровне в течение 4-х месяцев со стороны руководства и преподавателей университета на площади более 3-х гектаров. На территории парка имеются: детский автодром, 4 современных аттракциона, 2 детские игровые площадки, 2 фонтана, ма-

ленький амфитеатр на 136 посадочных мест, кафе "Джавонон" для приёма за один раз 20 клиентов, спортивная площадка. Вокруг статуи матери с ребёнком и колыбели посажены декоративные сезонные цветы.

Лидер нации уважаемый Эмомали Рахмон назвал создание и реконструкцию подобных парков культуры и отдыха в рамках объявления Годов развития села, туризма и народных ремёсел, а также в рамках подготовки к достойной встрече великого национального праздника - 30-летия Государственной независимости Республики Таджикистан прекрасным подарком.

В парке культуры и отдыха имени Сайдали Вализода Президент страны уважаемый Эмомали Рахмон провел теплую и содержательную беседу с преподавателями Кулябского государственного университета имени Абуабдуллох Рудаки, писателями и другими представителями интеллигенции Куляба. Лидер нации, уважаемый Эмомали Рахмон поздравил их с великим национальным праздником - 28-й годовщиной Государственной независимости Республики Таджикистан и открытием объектов различного назначения в Кулябе.

Глава государства напутствовал преподавателей на улучшение качества обучения, воспитания студентов в духе самопознания, а представителей интеллигенции - на восславление земли предков и пропаганду достижений периода независимости, и в частности подчеркнул, что в нынешнее сложное и противоречивое время от каждого гражданина требуются политическая бдительность и здравый рассудок.

Дар ин шумора ҳайати эҷодии рӯнома хост, то яке аз олимони шинохтаи ҷумҳурӣ дотсенти кафедраи сиёсатшиносии ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ АЪЗАМОВ Хурсанд оид ба зиндагинома, фаъолияти омӯзгорӣ ва баъзе аз масъалаҳои марбут ба соҳаи маориф ва ҳаёти сиёсӣ мусоҳибае анҷом диҳад. **Фришурдаи мусоҳиба пешниҳоди хонандагон мегардад.**

Ассалому алейкум, устоди гиромӣ. Чӣ ҳолу аҳвол доред ва барои иҷрои кадом корҳо имрӯзҳо бандед?

- Пеш аз ҳама шукронаи онро дорам, ки новобаста ба шароити ҷаҳони пур ҷаводиси муосир (кӯшишҳои аз нав тақсимкунии ҷаҳон, мусалаҳашавии бошитоб, қудратталабӣ, ҷаҳонро ба марҳилаи нави ҷанги сард кашонидан, хуруҷи радикализм, экстремизм ва терроризм) ман ба ҳамроҳии тамоми шаҳрвандони ватани азизамон дар фазои тинҷӣ ва оромӣ, сулҳу субот зиндагӣ, кор ва фаъолият дорам. Ин фазои тинҷу ором, пеш аз ҳама натиҷаи кор ва фаъолият, ғамхориҳои беназири Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, сарвари муаззамии мо муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон баҳри таъмини истиқлолият, нигоҳ доштани ягонагии давлат ва ягонагии миллат ҷимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон мебошад.

Имрӯзҳо мувофиқи сарбории солонае, ки дорам, ба шогирдон аз фанни сиёсатшиносӣ дарс дода истодаам, дар ҷорабиниҳои ҷамъиятӣ, сиёсӣ, ташкилӣ ва фарҳангии донишгоҳ фаъолона ширкат меварзам ва берун аз дарс ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ машғулам. Масалан, соли гузашта китобе ба чоп расонидам, ки "Инсондӯстӣ ва таълимотҳои инсонпарварона" ном дорад ва боварӣ дорам, ки хонанда (алалхусус донишҷӯён) аз мутолиаи ин китоб бардошти хубе ба худ қабул мекунанд. Соли ҷорӣ бошад, китоби дигаре ба чоп расонидам, ки номаш "Аз таълимотҳои сиёсӣ ба илми сиёсӣ" ном дорад ва барои ҷамаи он донишҷӯёне, ки дарси "Сиёсатшиносӣ" мехонанд, аспирантҳое, ки дар ин соҳа рисолаҳои номзадӣ менависанд, махсусан барои омӯзгорони ҷавон аз ғайри ҳоли нест. Ҳоло аз рӯи мушкилоти "Радикализм, экстремизм, терроризм: таърих ва вазъи кунунӣ" тадқиқот бурда истодаам.

Дар ҳалқаи фарзандону набераҳо зиндагӣ чӣ ранге дорад?

- Маълум аст, ки дар шароити муосир тарбияи насли наврас, алалхусус фарзандону наберагон дар рӯҳияи риоя кардани одоби ахлоқи ҳамида аҳамияти махсус дорад. Ман омӯзгорам ва бояд дарк кунам, ки умри худро фақат сарфи ҷамовариҳои пули дунё кардан, ба муқаддасоти миллӣ таваҷҷӯҳе накардан кори хуб нест. Ин тарзи рафтор ба кӯи худшиносиву худогоҳӣ роҳ намеёбад. Аз ин лиҳоз, ман ҳамарӯза кӯшиш мекунам, ки барои фарзандон ва наберагони азизамон ғизои маънавий диҳам. Эҳтиёҷоти моддӣ бошад, дар дараҷаи дуюм меистад. Фарзандонам ҳамагӣ соҳиби маълумоти олии буда, се-чор забони хориҷиро медонанд. Соҳиби фарзандони хубам ва онҳо дар соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқи Ватани азизамон кору фаъолият доранд.

Ҳоло дар ҳалқаи фарзандон ва набераҳо даврони пири гузаронида истодаам. Ба фарзандону набераҳо (5 набераам дар мактабҳои олии таҳсил менамоянд) доимо таъкид менамоям, ки маҳз тавассути бештар хондану донишҷӯӣ таърих, забону адабиёт ва фарҳанги гузаштаву имрӯза халқи худ, дар натиҷаи дӯст доштани меҳани аҷодӣ ва дигар арзишҳои

АЪЗАМОВ: ДОНИШҶҮЁН ОМӮЗГОРИ СОХТАРО АЗ ОМӮЗГОРИ ҲАҚИҚӢ ФАРҚ КАРДА МЕТАВОНАНД.

дар боло зикргардида, кори хайр ва муқаддас нест? Омӯзгор (агар гап дар бораи омӯзгори ҳақиқӣ равад) дар ҳақиқат муқаддас аст ва аз ҳама дида кори хайрро анҷом медиҳад. Агар падару модари хуб, табиби ҳозир, ҳофизи хушилҳомро азизи мардумон хонед, боз ҳам ба ҳеҷ шакл омӯзгорро чун фарди азизтарини мардумон доништан меояд. Шайх Саъдӣ фармудаанд:

Ҳақиқи устод аз падар беш аст, В-аз падар устод дар пеш аст.

Бесабаб нест, ки дар шароити кунунӣ маориф соҳаи афзалиятнок ба ҳисоб меравад ва Ҳукумати Тоҷикистон ва сарвари давлатамон нисбат ба соҳаи маориф ва омӯзгор таваҷҷӯҳи махсус зоҳир менамоянд.

Ба назари Шумо чӣ гуна омӯзгорро шогирд ҳамчун идеал қабул мекунед? Дар маҷмӯъ омӯзгори мактаби олии ба назари Шумо бояд чӣ гуна бошад?

- Пеш аз ҳама, омӯзгор бояд рафтори нек, гуфтори нек ва пиндори нек дошта бошад. Ин се калимаи пурмуҳтаворро авлоду аҷодони мо 2800 сол пеш дар китоби муқаддаси "Авесто" бесабаб ворид накардаанд. Дар ин калимаҳо маънавиёт, арзиши ҳақиқии инсон, ботину зоҳири ӯ муайян мегардад. К. Маркси бузург навишта буд: "...есть люди, которые мало имеют, но многое значат, а богатство человека в том, что он нужен людям."

Одамоне ҳастанд, ки молу мулк, сарвати бисёре ба даст овардаанд, аммо дар назди ҷомеа, одамоне ҳамчун шахс ягон арзише надоранд. Инсонҳои дигаре низ ҳастанд, ки соҳиби сарватҳои бисёр нестанд, аммо барои ҷомеа одамоне арзишманд ба ҳисоб меваранд. Магар бузургони мо аз Рӯдакӣ то Айнию Бобоҷону Ғафуров сарватманд буданд? Молу мулки бисёр доштанд? Не! Аммо барои одамоне ва ҷаҳониён ҳақиқи бе ниҳоят калони маънавий ва инсонӣ доранд.

Маҳатма Ганди як инсонии хоксор буд, ба ҷуз як-ду либос дигар ҳеҷ чиз надошт, сари лучу пой луч мегашт, хонаю дари худро надошт, аммо амалӣ гаштани таълимоти ӯ ва талашҳои ҳамаҷузӣ ӯ Ҳиндустонро аз сиёсати 200-солаи мустамлика Англия халос кард. Кишвари Ҳинд мустақилият ба даст овард. Тамоми умрашро барои озодии касби худ бахшид.

Таърих нишон медиҳад, ки омӯзгор бояд пеш аз ҳама ҷиҳатҳои мусбии ҳаётро пеша кунад. Аз фанне, ки дарс медиҳад, дониши мукамал ва ҳама-тарафа дошта бошад. Ӯ бояд нисбат ба донишҷӯ хайрхоҳ бошад, муносибати падарона дошта бошад, пеш аз ба дарс омадан бояд дарк кунад, ки дар синф фарзандони миллат нишастаанд, садҳо ҷуфт чашми фарзандони халқ ба ӯ духта шудааст ва ӯ бояд тарзе дарс гузарад, ки дар дили донишҷӯ ҷой гирад. Омӯзгор бояд нисбат ба донишҷӯ хайрхоҳ бошад ва аз рӯи адолат ғамхорона муносибат кунад. Ба донишҷӯ дар мавридҳои муайян гузариш карда, фазои ҳамдигарфаҳмиро ҷорӣ кунад ва нисбат ба ӯ хусумат, қастгирӣ надошта бошад. Инҳо яке аз хислатҳои беҳтарини омӯзгор мебошанд. Маҳз ҳамина хел омӯзгорро шогирдон ҳамчун идеал қабул мекунанд. Чи тавре ки гуфтем, вожаи омӯзгор эҳтиёҷе ба шарҳ надорад, онро ҳама медонанд. Омӯзгор касест, ки ба ҳама мактабиёну донишҷӯён дарс медиҳад, илм меомӯзонад, дониш ёд медиҳад, тарбия мекунанд. Аз ин лиҳоз, омӯзгори ҳақиқӣ касест, ки ихлоси амал дорад. Падару модар низ бояд чун муаллим тарбиятгар бошанд. Омӯзгори ҳақиқӣ он касест, ки ин корҳоро беҳтару хубтар аз дигарон анҷом дода метавонад.

АЪЗАМОВ Хурсанд Саидович. 7-уми декабри соли 1943 дар деҳаи Пуштаи Зардолуҳои ҷамоати Айлоии ноҳияи Балҷувони (собиқи ноҳияи Сарихосор) дар хонадони хизматчи таваллуд шудааст. Муаррихи тоҷик, номзоди илмҳои таърих (1993), дотсент (1990), Аълоии маорифи Тоҷикистон (1995) мебошад. Хатмкардаи факултаи таърихи Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (ҳоло ДМТ, 1972) ҳаст. Таҳсил дар мактаби 8-солаи №16 ба номи Алишерӣ Навоӣ ва мактаби миёнаи №6-и ноҳияи Қўргонтеппа (ҳозира ноҳияи Вахш), донишҷӯ (1964-1972), хизмати ҳарбӣ дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ (1964-1967), ассистенти кафедраи таърихи СССР-и УДТ (1972-1974), инструктори шуъбаи ташвиқот ва тарғиботи комитети партиявии ноҳияи Роҳи Оҳани шаҳри Душанбе (1974-1975), омӯзгор, муаллими калони кафедраи таърихи КПСС (1975-1986) ва ҳамзамон ректори Университети марксизми-ленинизми назди комитети партиявии вилояти Қўлоб (1983-1987), мудири кафедраҳои коммунизми илмӣ, сиёсатшиносӣ, фалсафа ва сиёсатшиносӣ ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (1986-2002), мудири кафедраи фанҳои гуманитарӣ ва иҷтимоӣ-иқтисодии филиали Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Қўлоб (2002-2004), ректори ДДК ба номи А. Рӯдакӣ (2004-2008), декани факултаи таърих ва ҳуқуқи ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (2008-2009), раиси Кумитаи иҷроияи ХҲДТ дар шаҳри Қўлоб (2009-2011), мудири кафедраи сиёсатшиносӣ ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (2011-2013). Аз соли 2013 дотсенти кафедраи сиёсатшиносӣ ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ мебошад. Дар мавзӯи "Ҷорабиниҳои Партияи коммунистии Тоҷикистон оид ба афзудани фаъолияти ҷамъиятӣ-сиёсӣ синфи коргар дар солҳои панҷсолаи нуҳум" (1983, Душанбе) рисолаи номзадӣ дифоъ намудааст. Муаллифи 4 монография, як дастури методӣ ва беш аз 80 мақолаи илмӣ ва илмӣ-оммавӣ мебошад. Бо медали ҷашнии "Бист соли Галаба дар Ҷанги Бузурги Ватани 1941-1945" (1965), нишони нуқрагии "2700-солагии Қўлоб" (2007), нишони сарисинагии "Аълоии маорифи Тоҷикистон", (1995), унвони Корманди шоистаи Тоҷикистон сарфароз гардидааст.

Обруи омӯзгор дар кадом ҳолат мерезад? Чӣ сабабҳост?

- Амалҳои баде, ки дар боло зикрашон рафт, агар омӯзгор амал кунад, обрӯяш мерезад. Масалан, агар омӯзгор дарси хуб надиҳад, рафтору гуфтору сару либосаш ба омӯзгор монанд набошад, вақти барои дарсро ба сафсата гузаронад, албатта обрӯяш мерезад.

Донишҷӯ аз дарси яқум нисбат ба омӯзгор хулосаи худро мебарорад. Махсусан, агар омӯзгори ҷавоне, ки навак ба ин кор шомил шудааст, фаъолияти омӯзгори худро аз ҳамина хел ҷиллаю найрангҳо оғоз кунад, ӯ ҳеҷ гоҳ дар назди донишҷӯ обрӯ намегирад. Донишҷӯён омӯзгори сохтаро аз омӯзгори ҳақиқӣ фарқ карда метавонанд.

Рафтори хуб, кирдори хуб, дарси хуб, дониши мукамал, муносибати хуб, эҳтироми худ ва донишҷӯён - омилҳои муҳими обрӯ ва эҳтироми омӯзгор аст. Бидуни ин сифатҳо омӯзгор обрӯяшро аз даст медиҳад.

Меғуфтед, ки кадом инсонҳо дар зиндагӣ бештар муваффақ мешаванд?

- Албатта, ҳаёт аз ҷабҳаҳои гуногун ва ниҳоят мураккаб иборат аст ва инсон қобилияти омӯхтани ба пуррагӣ аз худ кардани ҷамаи онро надорад. Аз он давраҳо, ки аввалин сохти давлату

АЪЗАМОВ: ДОНИШЧҶҮЁН ОМУЪЗГОРИ СОҲТАРО АЗ ОМУЪЗГОРИ ҲАҚИҚӢ ҶАРҚ КАРДА МЕТАВОНАНД.

давлатдорӣ пайдо шуд, наздик ба 6,5 ҳазор сол гузашта ва дар ин давра ҳазорон файласуфон, таърихшиносон, сотсиологҳо, мутафаккирони соҳаҳои гуногуни илм кору фаъолият кардаанд, асарҳои барҷаста эҷод кардаанд, ҳазинаи маънавий, моддӣ, илмӣ-техникии ҷаҳонро ғани гардониданд, дар омӯхтани илми гузаштаву ҳозира муваффақ гаштаанд. Аммо олимони имрӯза бар он ақидаанд, ки ҳамаи он сирру асрор ва кашфиёте, ки дар гузашта анҷом шудааст, ҳамаги 3-4 фоизи онро дар бар мегирад ҳалос. Зидда аз 96 фоизи сирру асрори табиат то ҳол маълум нашудааст. Аз ин бармеояд, ки ҳамаи он донишхое, ки мо дорем, ин хусусияти мутлақ не, балки нисби-ро доранд. Нисбат ба фаҳмиш дар зиндагӣ муваффақ будани инсонҳо ба маънои нисбӣ ҳаст. Инсонҳои ҳастанд, ки дар ҷабҳаҳои гуногуни ҳаёти иқтисодӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ ва маънавий ва дар соҳаҳои касбу ҳунар ва ғайраҳо муваффақиятҳои калон ба даст овардаанд. Муваффақият дар натиҷаи сабру тоқат, меҳнату машаққат, истеъдод, ақлу фаросат, кӯшишу ҷонбозиҳои калон ба даст меояд. Сулҳи тоҷикон ба осонӣ ба даст наомадаст. Фақат дар натиҷаи талошу ҷонбозиҳо, иродаи ҷавони мақсадноки роҳбарияти олии мамлакат, мақсаду маароми инсонпарварона, миллатдӯстии онҳо мо ба ин комёбиҳои бузург ноил гаштем.

Ҷар инсонҳо, ки вазифаи бардӯшдошташро содиқона анҷом медиҳад, албатта дар зиндагӣ муваффақ мешавад.

Шумо солҳои 1964-1967 хизмати ҳарбиро дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ анҷом додаед. Бигӯед, ки чаро имрӯз ҷавонон ихтиёрӣ кам ба хизмати ҳарбӣ меераванд?

- Дар даврони Шӯравӣ ба ҳар ҷавоне, ки синну солаш ба хизмати ҳарбӣ рост меомад, дарҳол аз комиссариатҳои ҳарбӣ даъватнома меомад. Дар баробари гирифтани даъватномаи даъватшаванда падару модар ва ҳешу табар масъулияти ҷиддӣ ҳис мекарданд, худро дар назди Ватан қарздор мешуморидаанд.

Онҳо фарзандонашонро ба як ҳушиву хурсандӣ ба сафи артиш гусел мекарданд. Чи тавре ки падари азази ман шодравон Саидов Аъзам маро 22-юми ноябри соли 1964 аз ноҳияи Восеъ то ба шаҳри Душанбе гусел карда буданд. Бояд гуфт, ки аз рӯи саволе, ки шумо гузаштед, дар ин ҷо ман пеш аз ҳама бемасъулияти волидонро мебинам. На ҳамаи падару модар фарзандро дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва зарурияти Ҷимояи он тарбия кардааст, ки ин камбудии ҷиддӣ мебошад.

Дуюм сабаб ин нисбатан паст будани ҷаҳонбинӣ, маданияти масъулиятшиносӣ, ватандӯстӣ ва қарзи шаҳрвандии баъзе ҷавонон аст. Мо имрӯзҳо мебинем, ки аксари ҷавонон бо як рӯҳияи баланд, ихтиёран ба сафи Артиши миллӣ ворид гашта истодаанд, аммо як қисми ҷавонон аз хизмат ме-гургезанд, барои ба хизмат нарафтан "як бало" карда, ба мактабҳои олии дохил мешаванд. Инчунин, бояд гуфт, ки солҳои пеш (даврани ҷангӣ ва аввалҳои баъдӣ) вазъи сарбозон дар артиши навбунёд он қадар хуб набуд: хурока, муносибат, тартибот ва ҳоказо. Дар мафкураи як қисми волидон, ҷавонон воҳимаҳои ҳамаи солҳо боқӣ мондааст. Аз дигар тараф дар баъзе минтақаҳои ҷумҳурӣ эҳтимол тарғиботу ташфиқот суст ба роҳ монда шудааст.

Солҳои 1983-1987 вазифаи ректори Университети марксизми-ленинизми назди комитети партиявӣ

вилояти Кӯлоб бар ўҳда доштед. Аз таърихи КПСС хизматчиёни давлатиро дар минтақаҳо ҷамъ карда, дарс додаед. Оид ба ин каме равшанӣ меандохтед.

- Дар ин солҳо ман номзади илми таърих будам ва вазифаи мудири кафедраи "Комунизми илмӣ"-ро ба ўҳда доштам. Ҳамзамон, ректори Университети марксизм-ленинизми назди комитети партиявӣ вилояти Кӯлоб будам. Дар он солҳо дар университет кадрҳои роҳбарикунандаи соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ, мақомотҳои хизбию қудратӣ таҳсил мекарданд. Муҳлати таҳсил 2 сол буд. Баъд аз ду сол онҳо диплом мегирифтанд (дипломро аз Москва мефиристонданд). Он замон нуфузи баланд дошт. Барои кадрҳои роҳбар ин масъала ҳатмӣ буд ва ниҳоят таҳсилӣ ҷиддӣ ба ҳисоб меафт, вазифаи ректори Университети РОМ тасдиқ мекард. Дар Университети марксизм-ленинизм якчанд факултетҳо оид ба сиёсати дохилӣ ва хориҷии Ҳукумати Шӯравӣ ва Ҳизби Комунист буд. Дарс дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб чор маротиба дар як моҳ, дар бинои комитети партиявӣ вилоят мегузашт ва зерин назорати қатъии котиби ҷизбӣ оид ба идеология буд. Аз ҷумла, дар ноҳияи Данғара низ филиал доштем ва дарс бо иштироки кадрҳои роҳбарикунандаи ноҳия, аз ҷумла котибони 1, 2 ва 3-юми комитети партиявӣ ноҳия дар бинои комитети партиявӣ мегузашт.

Маърузакунандагон асосан аз ҳисоби олимони донишгоҳ буданд ва дарсҳо (лексияҳо) ду маротиба дар як моҳ гузашт. Моро хуб пешвои мегирифтанд, ҳурмат мекарданд. Ҳамаи баромадҳо бо забони русӣ буд. Ман бо худ 2 нафари лектор (суханрон) мегирифтам, котиби идеологии комитети партиявӣ вилоят бо мошини хизмати худаш маро гусел мекард. Мо, аз ҷумла худӣ ман чандин маротиба оид ба мушкилоти рӯзмараи сиёсати дохилӣ ва хориҷии КПСС дар назди шунавандагони Университет баромад кардаам. Ман аз он ифтихор дорам, ки дар якчанд лексияву баромадҳои ман роҳбарӣ яке аз хоҷагиҳои бонуфуз, пешқадам, шахсияти бофарҳангу масъулиятшинос, шунавандаи Университет, сарвари маҳбубамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иштирок кардааст, ки волияти фарҳанги ин шахсияти бузургро нишон медиҳад.

Дар бораи вазъи имрӯзаи илми тоҷик чӣ назар доред?

- Дар бораи вазъи имрӯзаи илми тоҷик Пешвои муаззами миллатамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар якчанд баромадҳои муҳтарамон суҳанҳои пурмуҳтаво гуфтаанд. Имрӯзҳо мактабу маориф, илму фарҳанг бо суръат инкишоф ёфта истодаанд. Дар натиҷаи бо суръати баланд инкишоф ёфтани илми тоҷик, забони тоҷикӣ аз нав ҷон гирифт, тавасути софкориҳои адибону олимон, заҳмати пайвастаи онҳо хеле суфтаву раван гашт.

Эҳсоси ифтихор ва худшиносии миллати мо қувват гирифт ва дар радиои дигар ҷумҳуриҳо Тоҷикистон дар тамоми соҳаҳо рӯ ба тараққи овард ва ба як мамлакатаи ободу зебо табдил ёфт. Дастовардҳои навини илмии моро дар саросари дунё эътироф кардаанд. Адибону олимони асили мо бо офаридаҳои ҷолибашон исбот карданд, ки ворисони арзабанди гузаштагони бузурги худ мебошанд. Аҳолии хурду калон сар то сар мактабхону саводнок гардидаанд, шумораи мактабҳои олии ҳамчун марказҳои илмӣ ба 40 адад расид. Ҳазорон мактабҳои ибтидоӣ, миёна барои толибилмон дарҳои худро боз карданд. Илми тоҷик имрӯзҳо бомуваффақият инкишоф ёфта истодааст.

Дониши донишҷӯи имрӯза Шуморо қонег мекунанд?

- Ман солҳои 2009, 2014, 2015 дар Донишгоҳи давлатии Бохтар (он вақт

Қурғонтеппа) ба номи Н.Хусрав, соли 2016-ум дар Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М.Назаршоев ва солҳои 2017-2019 дар Донишгоҳи давлатии ба номи С.Айнӣ дар факултаҳои таърих ва ҳуқуқ ба ҳайси раиси аттестатсияи давлатӣ кору фаъолият кардам. Дар ин донишгоҳҳо ҳамчун раиси аттестатсияи давлатӣ аз онҳо имтиҳон гирифтам ва аз сатҳи дониши гуманитарии онҳо бохабарам. Дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аз фанни сиёсати сиёсати дарс мегирам. Ман ба сатҳи дониши донишҷӯёне, ки ба онҳо кор бурдаам, фақат аз рӯи таърих ва сиёсати сиёсати баҳо дода метавонам. Дониши донишҷӯён бо ақидаи ман аз фанҳои номбаршуда ба талаботи имрӯза ҷавобгӯ нест, ғайр аз донишҷӯёни Донишгоҳи Хоруғ. Ман дар онҳо сатҳи баланди дониши донишҷӯёнро нафақат мушоҳида кардам, балки дар амал санҷидам.

Новобаста ба он, ки як қисми донишҷӯён нисбатан дониши хуб доранд, аммо қисми зиёди онҳо ҳоло низ дониши сустро доро мебошанд. Барои мувофиқ гардидани дониши шогирдон ба талаботи имрӯза, мо ҷамъашиносон бояд кӯшишу ғайрат ва меҳнати бисёр ба харҷ диҳем.

Таманиёти Шумо!

- Таманиёти ман чунин аст. Ба ҳамагон маълум аст, ки 14-уми октябри соли 1924 мо ҳамчун ҷумҳурии худмухтор ба ҳайати Ҷумҳурии Ўзбекистон ворид гаштем. 16-уми октябри соли 1929 чун ҷумҳурии алоҳида ба ҳайати ИҶШС дохил гардидем. Ман мехостам, ки дар баробари ҷашнҳои бонуфузи дорои аҳамияти бузург, ки ҳамасола ҷашн мегирем, рӯзи 16-уми октябр низ ҷашн гирифта шавад. Ин сана аҳамияти калони таърихиву сиёсӣ дорад. Дар бораи аҳамияти таърихӣ ин сана Пешвои маззами мо муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар асари барҷастаи худашон "Тоҷикон дар оинаи таърих" суҳанҳои пурмуҳтаво гуфтаанд.

Гап дар он аст, ки дар арафаи инқилоби октябр ҳолати сиёсӣ ва иҷтимоии мардуми мо ба харобӣ расида буд. Аз фишорҳои бераҳмонаи бадхоҳони қудратманди дохиливу хориҷӣ халқи тоҷик рӯ ба таназзул оварда буд. Мавқеи таърихӣю иҷтимоӣ ӯ аз ҳар ҷиҳат суст мешуд. Илму адабиёт ва забони пурмуяву ширадорӣ тоҷикӣ дар шаҳрҳои бостонӣ шукӯҳу шаҳомати худро аз даст меод. Ҷабру ситамҳои аҷнабиён кишварро хароб, мардумро пажмурда ва ноумед сохта, косаи сабрашро лабрез менамуд. Ба ин маъно метавон гуфт, ки Инқилоби Октябр ба мардуми мо умеду умри дубора бахшид. Халқи тоҷик баъди ҳазор сол аз байн рафтани сулолаи Сомониён 16-уми октябри соли 1929 боз соҳибдавлат шуда, дар харитаи сиёсии ҷаҳон арзи вучуд кард. Инқилоб тоҷиконро соҳиби худ кард ва аз зерин фишори бадхоҳонаш озод намуд.

Барои мардум майдони кор ва эҷоду фаъолият муҳайё сохт. Дар водихо нообод ва кӯҳистонҳои дурдаст, деҳаҳо ва шаҳру ноҳияҳои ободу бунёд гаштанд. Мактабу маориф ва илму фарҳанг бо суръат инкишоф ёфт. Фарзандони халқи тоҷик бо мададу дастгирии бародарони олимони русу русизабонҳо ва дигар халқҳои дар кашфи нодиртарин соҳаҳои илм машғур шуданд. Эҳсоси ифтихор ва худшиносии миллати тоҷик қувват гирифт. Чи хеле ки яке аз шахсиятҳои бузурги мо Устод Айни гуфтанд: "Ҳукумати Шӯравӣ ба мо ҳар чизе, ки барои зиндагии як миллат лозим буд, дод!"

Муборак ИСМОИЛОВА, омӯзгори кафедраи химия ва биология

БАРҚАРОРКУНИИ АЛОҚАИ ДОХИЛИФАННӢ ҲАМЧУН МАНБАӢ ВА ТАҲҚУРСӢИ БАРОИ ОМУЪЗИШИ ХИМИЯИ ОРГАНИКӢ

Ҳангоми омӯзиши қисматҳои химияи ғайриорганикӣ ва органикӣ айён мегардад, ки дар байни онҳо алоқамандӣ ва робитаи дохилифаннӣ вучуд дорад. Дар байни моддаҳои ғайриорганикӣ ва органикӣ тафовути бузурги рафънопазир вучуд надорад.

Онҳо фақат бо баъзе хусусиятҳои фарқ мекунанд. Масалан, қисми зиёди моддаҳои ғайриорганикӣ сохти молекулавӣ надоранд, бинобар ин ҳарорати гудозиш ва ҷӯшиши онҳо баланд мебошад. Моддаҳои органикӣ бошанд, сохти молекулавӣ доранд ва аз ҳамин сабаб ҳарорати гудозиш ва ҷӯшиши онҳо пасттар мебошад. Тақрибан ҳамаи моддаҳои органикӣ сӯзандаанд ва дар натиҷаи гарм кардан ба ҷузъҳо ҷудо мешаванд. Химияи ғайриорганикӣ қариб бо моддаҳои калонмолекула сару кор надорад. Дар химияи органикӣ бошад, омӯзиши полимерҳо имкон медиҳад, ки ба омӯзиши моддаҳои муҳими биологӣ сафедҳо ва дигар моддаҳои калонмолекула даст занем.

Дар ҳоле, ки имрӯз дар системаи нави таълим, таълими кредитӣ қарор дорем, дар тартиб додани масъалаҳои нави методӣ, тестҳои химиявӣ вобаста ба қисматҳои гуногуни химияи алоқамандии масъалаҳои химияи ғайриорганикӣ ва органикӣ ба миён меояд, ки дар омӯзиши ҳар як боби химия вобаста ба синфҳои таълимӣ зарурият пайдо мекунанд.

Хусусиятҳои хоси методикаи омӯзиши химияи органикӣ аз он иборат аст, ки он на танҳо дар синфҳои X ва XI омӯзонда мешавад, балки таҳкурсии он дар раванди омӯзиши химияи ғайриорганикӣ ба роҳ монда мешавад.

Дар синфи IX маълумотҳои мухтасар дода мешавад, чунки тамомкунандаҳои мактабҳои асосӣ бояд дар бораи моддаҳои органикӣ тасаввурот ҳосил кунанд.

Омӯзиши моддаҳои органикӣ дар гурӯҳҳои карбон дар синфи X, ки ҳамчун пайвастигиҳои карбон баррасӣ мегарданд, алоқаи дохилифаннӣ, яъне химияи ғайриорганикӣ ва умумиро бо химияи органикӣ барқарор мекунанд.

Хусусияти хоси таълими химияи органикӣ ба мундариҷаи он вобаста аст. Алоқаи он бо химияи ғайриорганикӣ дар истифодаи мафҳумҳои дар бораи сохти атом, молекула, электроманфигии он табиати электрони бандҳои химиявӣ ҳамчун таҳкурсии пурра айён мегардад.

Таълими бандҳои химиявӣ барқарор намудани робитаи байнифаннии қисматҳои гуногуни химияро пурра ба ҷо меорад. Бандҳои ковалентӣ, ионӣ, гидрогенӣ ва металлӣ ба тақмили бандҳои сигма ва пи-бандҳо ҳамчун робитаи пайвасти молекулаҳо хизмат мекунанд.

Дар синфи IX ҳангоми омӯзиши мавзӯи гурӯҳҳои карбон хонандагон чунин маълумотҳоро аз худ менамоянд:

- мавҷудияти карбон ҳам ба намуди озод ва ҳам ба намуди пайвастигиҳо;
- пайвастигиҳои карбон дар қишри замин, ба монанди ангиштсанг, нефт;
- гуногуншакли пайвастигиҳои карбон ва хосиятҳои он;

Маълум аст, ки ҳамаи пайвастигиҳои химияи ғайриорганикӣ ва органикӣ, ки пайдоиши растаниҳои доранд, барои ҳосил кардани моддаҳои органикӣ замина пайдо мекунанд.

Дар ҳаво доимо дуоксиди карбон вучуд дорад, ки он дар раванди фотосинтез, барои ҳосилшавии моддаҳои органикӣ ба монанди карбогидратҳо (глюкоза, крахмал, сахароза ва селлюлоза) аз моддаҳои ғайриорганикӣ аҳамияти калон дорад.

Ин раванд робитаи дохилифаннӣ, яъне алоқамандии химияи ғайриорганикӣ бо химияи органикӣ нишон медиҳад. Ниҳоят организмҳои растаниҳо ва ҳайвонот аз моддаҳои иборатанд, ки дар ҳосилшавии онҳо карбон бевосита иштирок кардааст.

КОНСТИТУТСИЯ – ШАҲОДАТНОМАИ МИЛЛАТ

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ин шаҳодатномаи мардуми тоҷику тоҷикистониён аст. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз ҷумлаи дастовардҳои бузурги мардуми Тоҷикистон, заминаи ҳуқуқи бунёди давлати соҳибистиқлоли тоҷикон, шакли ифодаи ҳуқуқи ормонҳои давлатдори миллӣ, ҷимояи ҳадафҳо ва манфиатҳои миллӣ, осори таърихӣ ва фарҳанги миллати тоҷик ҳисобидааст.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби худӣ халқ, бевосита дар раъйпурсии умумихалқӣ қабул шудааст. Онро халқи Тоҷикистон бо ҳисси баланди масъулиятшиносӣ дар назди наслҳои гузашта, ҳозира ва ояндаи аҳолии кишвар, дарку эҳсоси таъминоти ҷимояи соҳибистиқлолии давлати худ ва рушду камолоти он қабул намудааст. Ин меъёри воқеан таърихӣ дар дебочаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сабт гардида, мазмуни ганӣ ва аҳамияти дар воқеъ калони таърихӣ дорад. Халқи Тоҷикистон Конститутсияи хешро қабул намуда, дар пурра амалӣ гаштани он масъул ва вазифадор аст. Амалӣ гаштани Конститутсия ва меъёрҳои он аз меҳнати ҳамарӯза ва пурсамари шаҳрвандон, масъулиятшиносӣ, иштироки фаъолонаи онҳо дар кори созандагиву ободони кишвар, дарки ҷимояи музаффариятҳои соҳибистиқлолӣ вобастагии калон дорад.

Ҳамчунин, қабули ин санади таърихӣ ба мардуми Тоҷикистон ва миллати тоҷик як такони ҷиддӣ бахшида, ба мукамалгардони сиёсати идоракунии давлатӣ, ҷараёни қабули қонунгузорӣ ва ҳуқуқатбиқкунии мақомотҳои ваколатдор, инкишофи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон нақши хосаро гузошт.

Ҳамзамон, давлат, мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдор аз амалӣ гаштани Конститутсия дар қанор буда наметавонанд. Давлати Тоҷикистон ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрвандро эътироф, риоя ва ҳифз менамояд, соҳибистиқлолиро, истиқлолият ва тамомияти арзии Тоҷикистонро таъмин менамояд, гуногуни равияҳои сиёсӣ ва мафкурави таъмин мекунад, дар заминаи таҷзияи шохаҳои ҳокимияти давлатӣ амал мекунад, Конститутсия ва қонунҳои давлатро риоя ва иҷро мекунад, сиёсати сулҳҷӯнаро татбиқ мекунад, ба иттиҳодияҳо ва ташкилотҳои байналхалқӣ ворид мешавад, бо кишварҳои хориҷӣ робита менамояд, фаъолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ, баробарҳуқуқӣ ва ҳифзи ҳуқуқи ҳамаи шаклҳои моликият, аз ҷумла моликияти хусусиро қафолат медиҳад, истифодаи самараноки замин, сарватҳои зеризаминӣ, об, фазои ҳавой, олами набототу ҳайвонот ва диҷаг боигариҳои табииро қафолат медиҳад, шаҳрвандиро танзим мекунад, ба ҳар кас қатъи назар аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, этноқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсил ва молу мулк, ҳуқуқу озодхоро қафолат медиҳад.

Ин ва дигар вазифаҳои муҳими давлати Тоҷикистон дар меъёрҳои ҷудогонаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода гаштаанд. Аз ин рӯ, дар амалӣ шудани меъёрҳои Конститутсия ҳам шаҳрвандон, яқоя бо иттиҳодияҳои ҷамъиятиашон ва ҳам давлат, яқоя бо мақомоти давлатӣ саҳми баробар доранд. Шаҳрвандони Тоҷикистон, иттиҳодияҳои онҳо, давлат, мақомоти давлатӣ, шахсони мансабдор дар амалӣ гаштани ҳамаи меъёрҳои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмини инкишофи конституционии кишвар дар чорҷӯбаи адолат ва қонун масъул ва вазифадоранд.

Соҳтмони давлати ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дар робита бо озо-

диҳои воқеии инсон, таъмини ҳуқуқҳои аввалиндараҷа ва фитрии ҳар аъзои ҷомеа сурат мегирад. Танҳо дар давлати ҳуқуқбунёд шахс воқеан озод буда метавонад. Ҳамзамон, бунёди иқтисоди бозор, инкишофи муносибатҳои нави иқтисодӣ бо иштироки шахсони хусусӣ, вусъати соҳибкорӣ ва шаклҳои дигари фаъолияти озоди иқтисодӣ танҳо бо иштироки шахсони озод, таъмини ҳуқуқи конституционии онҳо ба моликиятдори хусусӣ ва фаъолияти озоди иқтисодӣ имконпазир мегардад. Аз ин нуқтаи назар, амалӣ шудани меъёрҳои Конститутсия дар бо-

бати ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд маънои соҳтмони давлати ҳуқуқбунёд, ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ, пойдоори муносибатҳои нави иқтисодиву моликиятро дорад. Табиист ки бунёди соҳторҳои давлати ҳуқуқӣ, иқтисоди бозор ва ҷомеаи шаҳрвандӣ муддати тулониро талаб мекунад. Аз ин рӯ, ҳуқуқу озодиҳои дар Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эълоншуда низ ба пуррагӣ ва дар як вақти қутоҳ амалӣ намешаванд. Амалӣ шудани ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд дар тамоми давраҳои инкишофи ҷомеа сурат мегирад, чунки онҳо мутааллиқ ба инсон мебошанд, аз инсон ҷудо нестанд, ҷузъи ҳаёту фаъолияти одамонанд. Инсон дар тӯли ҳаёт ҳуқуқу озодиҳои худро амалӣ мекунад. Вазифаи давлат бошад, таъмини шароити мусоид барои амалӣ гаштани ҳуқуқу озодиҳои одамон аст.

Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, ки чун фитрӣ ва дахлнопазир дар Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон шудаанд, давра ба давра бо фароҳам омадани шароити кофии иқтисодиву иҷтимоӣ, сиёсӣ фарҳангӣ амалӣ мешаванд. Дар тӯли 25 соли Конституцияи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд то ҳақди имкон амалӣ шуданд, аммо ҷанги шаҳрвандӣ ба ин раванди ҳаётан муҳим таъсири манфӣ расонид.

Дар давраи ҷангӣ як қатор ҳуқуқҳои фитрии инсон, пеш аз ҳама ҳуқуқ ба ҳаёт, ба дахлнопазирӣ шахсӣ, дахлнопазирӣ манзил ва чанде дигар зери хатар монданд, қафолатҳои давлатии ҳуқуқҳои иқтисодиву иҷтимоӣ шаҳрвандон заиф гаштанд. Танҳо пас аз хотима бахшидан ба низои дохилии мамлакат ва таъмини Ваҳдати миллӣ, алалхусус дар давраи имрӯза созандагиву ободони кишвар амалӣ гаштани ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ба сатҳи сифатан нав баромад.

Танҳо дар ҳолати иҷрои бемайлоии вазифаҳои конституционӣ дар ҷомеа низому субот, тартибу устуворӣ пойдор мегардад. Иҷрои вазифаҳои конституционӣ ба хотири маҳз таъмини волоияти Конституция ва қонунҳо, таъмини қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ, амнияти давлат ва ҷомеа равона мешавад. Амалӣ шудани ҳуқуқу озодиҳо низ танҳо дар ҳолати ҳукмфармо будани қонуният, тар-

тиботи ҷамъиятӣ ва ҳуқуқӣ, амният ва сулҳу субот дар ҷомеа имконпазир мегардад. Ҳама гуна бесарусомонӣ ва бетартибӣ, фитнаву низоъ дар ҷомеа амалӣ шудани ҳуқуқу озодиҳоро халалдор мекунад, ҳатто имконпазир мегардонад. Ҳамагон қариб шохиди он буданд, ки солҳои ҷанги шаҳрвандӣ (1992-1997) одамони бегуноҳ ба қатл расонида шуданд, аз манзили истиқоматӣ маҳрум гаштанд, садҳо одамон

маъҷуб гаштанд, оилаҳои зиёд бе парастор, падару модарон бе фарзанд монданд. Дар он солҳо қафолатҳои давлатии ҳуқуқу озодиҳои аъзои ҷомеа қариб ки вучуд надоштанд, махсусан дар минтақаҳои даргир, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар натиҷаи фалаҷ гаштани фаъолиятҳои натавонистанд қонуният, тартиботи ҳуқуқӣ, амнияти шахс ва ҷомеаро таъмин намоянд. Ин таҷрибаи таърихӣ бори дигар исбот мекунад, ки маҳз тартиботу устувории ҷомеа, ваҳдати миллӣ, риояи Конституция ва қонунҳои давлат қафолати амалӣ гаштани ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд мебошанд. Дар ҷомеае, ки ваҳдату яқдигарфаҳмӣ, низому субот, сулҳу оромӣ, қонуният, тартиботи ҷамъиятӣ ва ҳуқуқӣ таъмин нестанд, ҳеҷ гуна ҳуқуқ ва озодии инсон амалӣ намешавад.

Волоияти Конституция ва қонунҳо, қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ, амнияти шахс, ҷомеа ва давлат, иқтисоди мудофиавӣ давлат танҳо дар натиҷаи иҷрои софдилонаи вазифаҳои конституционӣ аз ҷониби ҳар шаҳрванд, шахси мансабдор, иттиҳодияи ҷамъиятӣ, ҳизби сиёсӣ имконпазир мегардад. Аз ин рӯ, Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон давлат ва ҳамаи мақомоти онро, шахсони мансабдор, шаҳрвандон ва иттиҳодияҳои онҳоро вазифадор намудааст, ки Конституция ва қонунҳои ҷумҳуриро риоя ва иҷро намоянд.

Дар анҷом зикр карданием, ки мардуми соҳибтамаддуни тоҷик бо таърихи чандҳазорсолаи худ воқеан сазовори чунин Конституцияи тақдирсоз ва ифодакунандаи ҳама гуна нияту амалҳои поки миллат ва давлати воқеан соҳибистиқлолӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона буда, итминони комил дорем, ки шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи талаботи ин санади олии ҳуқуқӣ қору фаъолият ва зиндагӣ қарданро ифтихори бузург, шараф, номус ва қарзи фарзандии худ дар назди миллат ва Ватани соҳибистиқлоламон медонанд ва ба ҳар гуна роҳҳои бад ва гурӯҳҳои тундгаро дохил намешаванд.

**Файзализода Б.Ф.,
лейтенанти адлия, муфаттиши
прокуратураи ҳарбии гарнизони
шаҳри Кӯлоб**

ДУРДОНАҲОИ БУЗУРГОН

Бо нобоварии худ фиреби бегонаро рӯйпӯш мекунем.

Ф. Ларошфуко
XXXX

Ҳузуру ҳаловат - саодати беҳирадон, саодат - ҳузуру ҳаловати хирадмандон аст.

Буфлер
XXXX

Дасти бахшоянда ҳолӣ намемонад.

Инҷил (китоб)
XXXX

Душвориҳо боиси тавлиди қобилияти инсон мегардад, то ин ки ӯ онҳоро паси сар намояд.

У. Филлипс

XXXX

Эҳтиром ва ҳамдигарфаҳмии думард барои ҳаллу фасл намудани масъалаҳои ҳалнашаванда имконият медиҳад.

Арасту

XXXX

Зӯри мушт дар панҷ ангушт аст.

Ҳикмати халқӣ
XXXX

Ҳеҷ кас наметавонад, он одамеро, ки бо мақсади ба ҳадафи зиндагӣ расидан метавонад ҳаёташро зери хатар гузорад, боз дорад.

Арнолд Шветс
XXXX

Агар ба кӯчаи сарбастаи зиндагӣ афтадо роҳум задед, ба сари кӯча бозпас гардед.

Буддо

XXXX

Агар донанд, ки шумо абадзинда ҳастед, шуморо пора намуда, ҳуҷайраҳоянро дар озмоишгоҳ меомӯзанд, то ин ки худашон абадзинда гарданд.

М. С. Норбеков
XXXX

Одаме, ки ҳатто ба қадри як соати умраш намерасад, ӯ ҳанӯз ба сатҳи дарк карда тавонистани қимати умр сабзида нарасидааст.

Ч. Дарвин

XXXX

Мутолиа барои ақл, амсоли тарбияи ҷисмонӣ барои бадан мебошад.

Д. Аддисон

XXXX

Комеби ҳаргиз мукамал намешавад.

У. Черчилл

XXXX

Агар барои истироҳат вақт пайдо накунед, пас пайдо кардани вақт барои табобататон наздик аст.

Д. Уэйнмейкер

XXXX

Ҳаёт - саъю кӯшиши имрӯза аст.

Лев Толстой

XXXX

Хоҳиш ҳазор имконият дорад, бе рағбати ҳазор баҳона.

Ҳикмати қадима
XXXX

Далеронро ҳама ҷо Ватан аст.

Овидий (шоири римӣ)
XXXX

Ҷое, ки хатар нест, лаззат роҳат намеорад.

Овидий (шоири римӣ)
XXXX

Ҳоло ки вақт дореду қувват, кор кунед!

Овидий (шоири римӣ)
XXXX

Ҳунари бадастомадаро ниғаҳ доштан, камтар аз ҳунари бадастовардан нест.

Овидий (шоири римӣ)
XXXX

Дар пиёдаасози қорҳои бузург андеша ҷоиз нест.

Сезар Юлий (сарлашқари бузурги римӣ)

XXXX

Ёд аз бераҳмӣ тақягоҳи бадест дар пири.

Сезар Юлий (сарлашқари бузурги римӣ)

XXXX

**Таҳияи
Ҷаҳонгир РУСТАМШО**

ДОНИШЧҶ

МУАЛЛИМӢ КАСБ НЕСТ...

Саядшо УМАРЗОДА,
донишҷӯи соли 4-уми факултаи
филологияи тоҷик ва
журналистика

Солҳои зиёд аст, ки дар атрофи мавзӯи муаллим ва касби ӯ бахсо сурат мегирад. Ҳатто бисёрҳо дар ғайби муаллим суханони носазо мегӯянд. Аз соли, ки касби муаллимиро интихоб намудаам, аз ҷониби баъзе нафарон сухани "Муаллимӣ ҳам касб шуд!"-ро мешунавам, ки қисме аз онҳо дар вазифаҳои маъруфи ҷамъиятӣ ва қисми дигар... Аз онҳое, ки чунин суханорон мегӯянд, пурсидам, ки шумо бо дастгирӣ (таълимӣ) кӣ ба ин мақом расидаед, аммо суол муаллақ монд.

Давоми ду моҳ мешавад, ки ҳамчун муаллим-таҷрибаомӯз дар МТМУ №5-и шаҳри Кӯлоб ба таҷрибаи педагогӣ машғулам. Дар рафти таҷрибаи педагогӣ зиёданд мушкилиҳое, ки барои таҷрибаомӯз ҳалли онҳо мушкил аст. Посухи гуфташое, ки "Муаллимӣ касб нест!" мегӯянд, дар ҳақиқат ҷо дарёфтаам. Оре, муаллимӣ касб нест, санъат аст. Санъатест, ки ҳар кас наметавонад дар он нақшофарӣ кунад. Дар ҷомае нафароне ҳастанд, ки аз ӯҳдаи онлаи худ баромада наметавонанд. Пас, сано бодо ба муаллим, ки бо 25-30 нафар хонанда дар як вақт, он ҳам бо ҳислатҳои гуногун, таълим медиҳаду боз сухани носазо мешунавад.

Ба педагогӣ машғури рус В.А.Сухомлинский гуфтаанд: "Магар ҳақимин ҳам кор шуд" (манзур муаллим). Сухомлинский чунин посухи оқилона медиҳад: "Мо педагогҳо натавоҷ кӯдакони шуморо таълиму тарбия медиҳем, балки ҷомаеоро месозем, ки Шумо дар он зиндагӣ доред".

МОЛОДЁЖЬ И ЕЕ РОЛЬ В ОБЩЕСТВЕ

Шахноза ХУСАЙНОВА, студентка 103-
группы факультета русской филологии

"Наша молодёжь должна гордиться своей страной, культурой, Родиной, независимым государством, национальным языком, и всегда быть на чеку, для их защиты".

Эмомали Раҳмон

Международный день молодёжи отмечается ежегодно во всём мире 12 августа. В1999 году Генеральная Ассамблея ООН в резолюции №"А\RES54\120" поддержала это предложение. Всемирной конференцией Министров по делам молодёжи (Лиссабон 1998 год) провозгласили во всём мире 12 августа Международным днём молодёжи. День молодёжи отмечается в стране ежегодно 23 мая. Глава государства отметил, что таджикская молодёжь внесла достойную лепту в укрепление государственной независимости, строительство объектов регионального и республиканского значения, достойно представляет Таджикистан на международных, региональных и мировых спортивных состязаниях.

Основатель Мира и Национального Единства Лидер Нации, Президент Республики Таджикистан, уважаемый Эмомали Раҳмон провозгласил 2017 год - "Годом Молодёжи", конечно, это было сделано не просто так, потому что именно молодому поколению со стороны государства уделяется большое внимание. Как известно 70% жителей Таджикистана составляет молодёжь, поэтому молодое поколение должно стараться получить высшее образование, стараться поднимать нашу страну на более высокие ступени, стать патриотами, знать историю своей страны и ценить единство и Независимость Таджикского народа.

Молодёжь как "Будущее страны" во все времена представляла собой особую ценность для общества. Она занимает важное место в социальных отношениях, производстве материальных и духовных благ. Молодое поколение-это будущее нашей страны.

Мы молодёжь занимаем одно из значимых позиций в современном мире. От нас зависит будущее нашей страны и достижения нашего народа. На сегодняшний день в нашей стране воспитание патриотической молодёжи является главной задачей. Молодое поколение является главным продолжением человечества, поэтому наши родители, учителя и преподаватели стараются передать нам свою мудрость, знание, любовь к своей стране, истории и культуре.

ТОҶИКИСТОН – КИШВАРИ ҶОЛИБИ САӢЁҚӢ

Сорбон СИРОҶОҶОВ, донишҷӯи
соли 4-уми факултаи химия,
биология ва география

Дар замони муосир туризм ба яке аз соҳаҳои муҳими тараққиқарда табдил ёфта истодааст. Таваҷҷӯҳои ҷомае ҷаҳони аз нигоҳи туризм ба кишварҳое равона гардидааст, ки мероси бою пурғановати фарҳангӣ, таърихӣ ва табиӣ инфрасохтори рушдкардан туристӣ дорад. Тоҷикистон дар ин миён ба дастовардҳои беандоза зиёди мероси фарҳангӣ, таърихӣ ва табиӣ набояд дар қанор монад. Таваҷҷӯҳои бештар зоҳир намудан ба омӯзиш, ҳифз ва барқарорсозии мероси фарҳангӣ, таърихӣ ва табиӣ ба хусусияти кӯҳӣ доштани релефи нотақрор азҳудкунии харҷи бештари онҳо, бунёди инфрасохтори туристӣ ва тарбияи мутахассисони баландиҳтисоси соҳаи металлургияи соҳаи туризмро ба яке аз манбаъҳои бозғаймиди даромади миллий табдил диҳад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавҷуд будани меъроси фарҳангӣ-таърихӣ ва захираҳои нотақрорӣ фароғатӣ барои эҳё ва рушди манбаъҳои туризм ҳамчун сарчашмаҳои афзалатноки иқтисодиёти мамлакат шароити мусоид фароҳам меоварад.

МУАЛЛИМАИ ГИРОМИИ МАН!

Сайвалӣ
ТЕШАЕВ,
донишҷӯи соли
4-уми факултаи
иқтисод ва
идора

Муаллима шахест, ки ҳар як фард бояд донанд, ки модари дуоми мо ҳисоб мешавад. Модар ҳафт сол тарбия мекунад ва ба дасти устод месупорад, устод бошад, давоми тарбияро пурра бар дӯши худ мегирад. Дар баробари ин, таълим дода, ба мо роҳи ростро нишон медиҳад.

Вақте ки фарзанд аз тарбияи дуруст ва омӯзиши илму фарҳанг дур менамояд, дар оянда ҳамчун дузд қаллоб, қотил, дузд, беақлу бефарҳанг ба воя мерасад.

Тавре ки падару модар нисбат ба фарзанди худ меҳру муҳаббат дорад ва дилсӯзу ғамхор мебошанд, устоди ҳақиқӣ низ нисбат ба шогирд чунин аст. Нақши устод дар инкишофи паҳлӯҳои гуногуни ҷамъият бориз аст.

Бехтарин муаллимаи ман шахси наққор, хоксор ва соҳибэҳтиром аст. Муаллимаи дӯстдоштаи ман Мирзоева Фарита дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №6-и шаҳри Кӯлоб фаъолият мекунад. Ман шаш сол дар таълиму тарбияи ин муаллимаи соҳибтаҷриба таҳсил кардам ва ба худ бисёр чизҳои хуб омӯхтам.

Ин албатта сабаб дорад. Устоди касбӣ кӯшиш мекунад, ки дар таълиму тарбияи шогирд тамоми қувваҳои дониши худро сарф намояд, то ки ба ивази эҳтироми ҷомае хизмате қарда тавонад.

Хулласа, шогирде бояд тарбия кард, ки устодро дар ҳайрат гузорад. Ман аз муаллимаи худ Мирзоева Фарита хеле сипосгузорам, ки дар роҳи рост моро тарбия кард. Саломат бошед, муаллимаи азия!

ПАРЧАМАТ БОДО ПАРАФ-ШОН, ТОҶИКИСТОН!

Маликаи АБДУХОЛИҚ, донишҷӯи соли
3-уми факултаи муҳандисӣ-энергетикӣ
Коллеҷи иқтисодӣ-техникӣ ғайридавлатии
шаҳри Кӯлоб

Парчами миллии ифодагари иқболу истиқлол, иттиҳоду сарзамён, нангу номус, ватанпарастӣ ва ҳувияти миллии мардуми кӯҳанбунёду фарҳангии мо буда, волотарин мақсаду мароми тоҷиконро дар зилои рангҳои худ инъикос намудааст.

Эмомалӣ Раҳмон

Парчам аз қадим чун рамзи иттиҳоду ҳамдили мардум, рамзи ваҳдати ягонагӣ ва мубориза барои озодӣ эътироф гардидааст.

Дирафши Ковани оҳангарӣ, эй Парчами миллий, Самои бахти моро ахтарӣ, эй Парчами миллий.

Парчами давлатӣ дар қатори муқаддасоти дигар милли таҷассумгари асоҳони давлат рамзи давлатдорӣ гузаштаи тоҷикон, ҳамчунин ифодагари мақсаду маром ва орзуву ормонҳои тамоми мардуми Тоҷикистон мебошад.

Дар Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон рангҳои сурх, сабз ва сафед ҳамчун таҷассумгари мубориза барои озодӣ ва истиқлолият, бахту иқболӣ сафед, ояндаи ҳаёт, сулҳу субот, савно кӯшиш баҳри сарсазно хуррамии кишвар, тоҷ ва ҳафт ситора ҳамчун рамзи соҳибдавлатӣ ва соҳибхитири инъикоси худро ёфтааст.

Таҷлили Рузи Парчам ифодагари ифтихор аз давлатдорӣ, поси хотири қаҳрамонони ҷонфидои миллат, шукрона аз истиқлолият ва арғузори ба марзу буми муқаддаси ниёгон мебошад.

ПАЙДОИШИ БОНК ДАР ҶАҶОН

Маҳмадалӣ САФАРОВ,
донишҷӯи соли 2-уми факултаи
молиявӣ иқтисодӣ

Бонкҳо ихтирооти басо қадимаи иқтисодиданд. Аз давраҳои пеш онро истифода мебарданд. Бонкҳои аввалин дар Шарқи қадим ҳанӯз дар асрҳои VII-VI то мелод, вақте ки сатҳи неқӯҳаволини одамон ҷиҳати ҷамъоварии пасандозҳои имкониятҳои фароҳам овард, дар ҳақиқат пайдо шуда буданд. Баъдан ин лоиҳаро дар Юнони қадим истифода бурданд. Дар ин ҷо маъбадҳои нисбатан маъмули номӣ барои нигоҳ доштани пул дар ҷанҷо шурӯъ намуданд, зеро дар он замон ғорат қардан аз муқаддасро раво намендидаанд. Ин маънои онро надошт, ки пасандоз қардан ин фоида (фоиз) ба даст овардан аст, яъне дар фикри онҳо танҳо пулҳои хӯдро аз ғораттарон панох доштан буд то ин ки ба дасти роҳзанҳоро ғораттарон нарасад. Дар ҳазинаҳои бонкҳои қадима ҳалтаҳои пур аз пулу сарват пайдо гардидаанд, таваҷҷӯҳои соҳибкоронро маҳаллӣ, савдогарон ва ҳунармандон ба онҳо нигаронида шуда буд. Дар онҳо чунин саволи асосноки табиӣ пайдо гардид.

Ҳамин тавр, манфиатҳои ин ду субъёти муҳимтарини иқтисодиёт соҳиби пасандоз ва тоҷири ниёзманд барои васеъ қардани доираи фаъолияти худ ба ҳам омада, маҳз ба ҳақимин сабаб бонкҳо пайдо шуданд.

Ногуфта намонад, ки дар он замон аз вақти пайдоиши бонк аввалин вазиғаи он ин пасандозӣ буд. Бонкдоронро дар замони ҳақиминвақтан Рим бо шарафи миз (аз қадима лотини- менса) мунсарҳо ном мебарданд ва дар Юнони қадим бошад, ин намуди бонкдоронро трапезитҳо (аз қадимаи юнонӣ - трапеза), яъне ероқерандагон меномиданд. Пайдоиши қадимаи маъмулӣ то замони мо расида, яъне қадимаи бонк нис аз забони италиявӣ "banco" гирифта шуда, маънояш миз мебошад.

МОДАРҶОН, ДӢСТАТ ДОРАМ!

Нигина ҲАМИДОВА,
донишҷӯи соли 2-юми факултаи
омузгорӣ ва фарҳанг

Модарҷон, имрӯз ман туро ёд қардам. Тамоми ҳастии ман, булбуле дар гулистон, шаҳсугуни зиндагониям ту ҳастӣ. Модарҷон, ман имрӯз чун гуле аз гулистон, булбуле аз нақҳати гул аз чашми шумо дур афтаодам. Ҳар саҳар бо нияте тирезаро мекушоам, то аз нақҳати боди саҳаргоҳон нафас кашам, шояд, ин бод бӯии ширини туро ба машомам расонад.

Модарҷон пазмонат гаштам, пазмони насихатҳои падаронаву модаронаат. Модарҷон, шумо зиёд маънос нашед, ман ба зудӣ бармегардам. Бармегардаму ба наздат меоям, аммо ту дар муқобил на бо он духтари кӯчаки деҳотиқ рӯбарӯ мешавӣ, балки бо як духтари ҷасуру нотарси худ дидорбинӣ мекуни ва тантанавор ваъда медиҳам, ки бо ин духтари худ фаҳр хоҳӣ қард ва сарбаланд хоҳӣ шуд.

МАЪЛУМОТ ДАР БОРАИ МӢМИЁ

Шабнамаи ТОҶИДИН, донишҷӯи
соли 4-уми факултаи химия,
биология ва география

Мӯмиё - аз қадимтарин "малҳами сеҳронк" аст, ин ширини хорсангҳои қуллани кӯҳҳо аст, ки дар байни мардум онро "Хуни Мир" меноманд. Онро аз хорсангҳо ва ғорҳои барои одам душворгузар чун ширини қақида ба шакли ҳамир ё шӯшаҳои дарози шахшуда, ки аз қадиҳои даруни ғорҳо шорида мефароянд пайдо мекунаанд. Ранги мӯмиёи тозақардашуда ҷиғари сиёҳ-тоб буда, мисли ширини ҳосияти часпандагӣ дорад ва аз гармин даст мулоим мешавад. Мӯмиё бӯи махсус дошта, таъми сӯзони зуд ламсшаванда дорад. Мувофиқи маълумотҳои мӯмиёи ҳақиқӣ бештар аз 4 ҳазор сол умр мебинад. Мӯмиё дар таркиби худ қариб 28 элементҳои химиявӣ дорад, 30 макро ва микро элемент, 6 аминокислота, витаминҳои В12 - Р617 В, равангҳои эфирӣ, занбӯри асал ва ғайра, ки ҳар қадом барои ҷисму ҷони зинда фоидаи беинҳоят зиёд мерасонад. Бинобар ин, аз сабаби мураккаб будани таркиби мӯмиё, яъне мавҷудияти як қатор элементҳои химиявӣ ба миқдори зиёди бемориҳо таъсири мусбӣ мерасонад.

Ҳангоми истифода аз мӯмиё нӯшидани машрубот манъ аст. Барои бемориҳои захми меъда, рӯда увзҳои ҳозима, шикастани устухон, рағҳо, кашидашавии мушакҳо, харош хурдан, касалии пӯст, варам сӯхта ва инчунин дарди сар вароми гӯш хеле муфид аст. Ҳангоми аз меъёр зиёд ва вақти муайян истифода набурдан он зарар надорад, баръакс фоида расонад, хастагиро зуд рафъ қарда, ба ҷисму ҷони одам қувват мебахшад. Дар айни ҳол мӯмиё дар Институти кимиёвӣи дорусозии Санкт-Петербург таҳти тадқиқот қарор гирифтааст. Ҳамчунин, дар корхонаҳои кимиёвӣи доруҷайрокунии Москва, Тошкент ва Душанбе ин корҳо давом дорад.

THE ANGEL

Shukrona KHOLIQOVA,
3 -rd year student, faculty of
foreign philology

Once upon a time there was a child ready to be born. One day the child asked God, "They tell me you are going to send me to earth tomorrow but how am I going to live there being so small and helpless?" God replied, "Among the many angels I have chosen one for you. She will be waiting for you and will take care of you." Said child, "But tell me here in Heaven I don't do anything else but sing and smile. That's what I need to be happy!" God replied, "Your angel will sing for you every day. And you will feel your angel's love and be happy." And, said the child, "How am I going to be able to understand when people talk to me, if I don't know the language that men talk?" "That's easy", God said, "Your angel will tell you the most beautiful and sweet words you will ever hear, and with much patience and care, your angel will teach you how to speak." The child looked up at God saying, "And what am I going to do when I want to talk to you?" God smiled at the child saying, "Your angel will teach you how to pray." The child said, "I've heard on earth there are bad men. Who will protect me?" God replied, "Your angel will defend you, even if it means risking life!" The child looked sad, saying, "But I will always be sad because I will not see you anymore." God replied, "Your angel will always talk to you about me and will teach you the way to come back to me, even though I will always be next to you." At that moment there was much peace in Heaven, but voices from earth could already be heard. The child in a hurry, asked softly, "Oh God, if I am about to leave now please tell me my angel's name!" God replied, Your angel's name is of no importance... you will simply call her MOTHER!

ОҶУШИ МОДАР

Наврӯз ШАРИФЗОДА,
донишҷӯи соли 3-юми факултаи
физика ва математика

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи Зан-Модар чунин ибороз намуудааст: "Ҷомае, ки ба зан-модар ғамхорӣ менамояд, ба ояндаи худаш ғамхорӣ мекунад. Давлате, ки нисбат ба модар ин сарчашмаи ҳаёт ва бақои насли инсон бебарво бошад, ояндаи худро аз даст медиҳад. Сухани пурҳикмату таъсирбахши занону модарони бомаърифат қудрате дорад, ки қадравону ба роҳи рост, ҷинаяткоронро ба адул инсоф, хиёнаткоронро ба сидду сафо, ношукру ноноспосонро ба фурутаниву шикастанафсӣ роҳнамун месозад".

АЙНАКУ VUZIX BLADE

Айнақҳои Vuzix Blade имкон медиҳанд, ки смартфонро аз қисса нагирифта, бисёре аз функцияҳои онро идора намоем.

Он ба истифодабаранда ҳангоми гашту-гузор дар хондани паёмакҳо ёрӣ мерасонад. Аҷиб, ки ҳамаи ин функцияҳои смартфонро айнақ дар як мижа задан иҷро мекунад.

Айнақҳои Vuzix Blade хело ба Google Glass монандӣ доранд, фарқият дар он аст, ки барои гирифтани маълумот ҳатто дастро бардоштан лозим нест.

ЯКЧАНД АСРОРИ МАТЕМАТИКА

Пешрафти ҷомеа аз мавҷудияти илмҳои гуногун дар замони муосир гувоҳӣ медиҳад. Илмҳо ҳастанд, ки қудакону ҷавонону калонсолон аз онҳо баҳра гирифта, дар зиндагӣ истифодаашон менамоянд. Яке аз илмҳои маъмулу барои ҳамагон зарур, албатта ки фанни математика ба ҳисоб меравад. Агар дар ҷангал шоҳи ҳайвонот шер бошад, пас дар илм шоҳи фанҳо математика ба ҳисоб меравад. Идомаи матлаб Шуморо бо якчанд асрори ин фан ошно месозад.

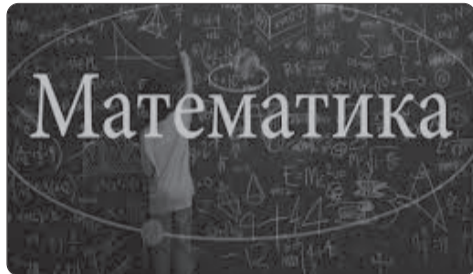
- Дар ҷаҳон ҳамаасола рӯзи умумиҷаҳонии математика 6-уми март ҷашн гирифта мешавад.

- Дар забони хитойӣ ҷаҳор (четири) маънои марғро дорад. Аз ин ҷиҳат дар Хитой суроғаи хонаҳоро 4 намегуздоранд ва ё дар аксарияти лифтҳо ошёнаи 4-ум дида намешавад.

- Италиягиҳо рақами 17-ро нағз намебинанд, ба он хотир ки дар зерин тобутҳояшон "дигар ман нестам" навишта шудааст, ва ин ба рақамҳои римии XVI монандӣ дорад. Ин рақамҳои римӣ дар якҷоягӣ рақами 17-ро ташкил медиҳанд. Яъне, 6+11=17. Аз ин ҷиҳат онҳо ин рақамро бад мебинанд.

- Тадқиқотҳои сотсиологӣ ҷаҳон нишон медиҳанд, ки аз ҳама рақами маълумлашта ва хушбахтарин дар математика, рақами 7 ба ҳисоб меравад. Дар ҷойи дуоми ин рейтинг рақами 3 қарор дорад.

- Оё медонед, ки ҳосили ҷамъи тамо-

ми ададҳои аз 1 то 100 ба 5050 баробар аст.

- Аз ҳама шумораи калонтарин дар ҷаҳонро "сентиллион" ном мебаранд, ки дар охири худ 600-то сифр дорад.

- Дар Рим рақами 0 (сифр) вуҷуд надорад. Бо вуҷуди ин онҳо доно ва дар ҳисобидан бисёр фаъоланд.

- Дар ҳеҷ гӯшаву канори Тайван рақами 4 вуҷуд надорад. Ҳеҷ кас бо ин рақам дар он ҷо во намеҳӯрад.

- Аввалин воситаҳои ҳисобкунӣ дар ҷаҳон пеш аз ҳама ангуштон ба шумор мераванд. Онҳо воситаи аввалине мебошанд, ки инсон шумориданро аз онҳо шурӯъ намуда буд.

- Аломати баробариро (=) аввалин шуда математики англис Роберт Рекорд дар асри XVI ихтироъ намудааст.

- Дар забони тайландӣ рақами 5 маънои "ха" -ро дорад. Агар дар паёмак онҳо 555 нависанд, ин чунин маъно дорад, ки онҳо "ха-ха-ха" навиштаанд, яъне ханда кардаанд.

ЗАНЕ, КИ ВАЗНИ АЗ ХУДАШ ДУ БАРОБАР ЗИЁДРО МЕБАРДОРАД

Дар иёлати Арканзаси Амрико зани 69 - сола дар варзиши навъи пауэрлифтинг штангаи вазнаш 138 килограм-

маро бардошта, рекорди ҷаҳонӣ гузошт.

Аҷиб ин аст, ки пиразани вазнбардор машқҳои варзиширо аз синни 60 - солагӣ оғоз кардааст. Сараввал Шэри Мобли ба толори варзиш танҳо бо мақсади шифо ёфтани аз бемории остеопороз омад ва баъдан ба вазнбардорӣ дил бааст.

Ин кӯл фламингоро аз хатари ҳуҷуми ҳайвоноти дигар ҳимоя мекунад, вале оби он боиси марги ин намуди паранда мегардад.

ДАҲШАТНОКТАРИН КҮЛИ САЙЁРА

Кӯли Натрон дар Африқо дар қисмати шимолии Танзания ҷойгир буда, ҳамчун даҳшатноктарин кӯл дар олам шинохта шудааст. Ин кӯл дорои миқдори зиёди минерали натрон аст, ки ба он шакли

даҳшатнокро додааст. Сатҳи кӯл камтар аз 3 метр аст. Ҳарорат дар ин минтақаи олам то ба 60° гармӣ мерасад. Аз сабаби зиёд шудани ҳарорат ва пайдошавии чанд навъи бактерияҳо оби ин кӯл ранги сурхро мегирад. Дар давраи ҷуфтшавӣ парандаҳои навъи фламинго ба ин минтақа меоянд. Ин кӯл фламингоро аз хатари ҳуҷуми ҳайвоноти дигар ҳимоя мекунад, вале оби он боиси марги ин намуди паранда мегардад. Минерали натрон тамоми мавҷудоти ин минтақаро ҳалок гардонда, ҷисми онро мепӯшонад, ки дар натиҷа аз мавҷуди занда танҳо пайкара боқӣ мемонад. Соли 1995 аксбардори маъруф Ник Бранд силсилаи аксҳоро аз ин минтақа паҳн намуд, ки боиси машҳур шуданаш гашт.

КАЛОНТАРИН ВА ХУРДТАРИН АЛИФБО

Алифбои кадом забон дорои ҳарфи зиёдтарин ва кадоме дорои ҳарфи камтарин маҳсуб меёбад? Ҷавоб ба ин суол барои аксарият аҷиб ва муҳим менамояд. Махсусан дӯстдорон ва забонмӯзон мехоҳанд ба ин суол ҷавоб ёбанд. Хостем ба ин суол, ки барои мо низ муаммо буд, ҷавоб пас гардонем.

- Алифбо гуфта, ҳарфҳо ва тарии муайяни онҳоро менаманд. Қариб қудакони томақтабӣ ба суоли "Забони тоҷикӣ дорои чанд ҳарф аст?" ҷавоб дода метавонанд. Забони тоҷикӣ дорои расо 35 ҳарф аст. Аксарият забонҳое, ки аз забони лотинӣ пайдо гаштаанд, алифбояшон аз алифбои забони лотинӣ асос ёфтааст ва дорои 26 ҳарф мебошанд (забонҳои англисӣ, фаронсаӣ, олмонӣ). Алифбои испанӣ дорои 27 ҳарф ва алифбои италиявӣ бо 21 ҳарф хурдтарин алифбо байни алифбоҳои лотинӣ маҳсуб меёбад. Алифбои забони арабӣ дорои 28 ҳарф мебошад. Чунин менамояд, ки алифбои забони тоҷикӣ бо 35 ҳарф назар ба алифбоҳои дигар забонҳо калонтар аст. Аммо ин наонқадар ҳудуди калон аст. Дар дунё алифбоҳое мавҷуданд, ки бо зиёдҳарфӣ пешсафанд.

- Зиёдтарин миқдори ҳарфҳо дар алифбои забони кхмерӣ мавҷуданд. Забони кхмерӣ - забони асосии Камбоҷа мебошад. Бо ин забон тақрибан 20 миллион нафар гуфтугӯ мекунад. Алифбои забони кхмерӣ дорои 72 ҳарф ме-

бошад. Ин забон ба китоби рекордҳои Гиннес дохил гардидааст. Инчунин алифбои забони убихӣ дорои 90 ҳарф мебошад. Забони убихӣ ба гурӯҳи забонҳои қафқозӣ дохил мегардад. Ин забон аз ҷиҳати доштани овозҳои гуногун бойтарин забон ба ҳисоб меравад. Аммо ин забон ба гурӯҳи забонҳои мурда дохил мешавад.

- Камтарин миқдори ҳарфҳо дар забони қабиллаи ротокас мавҷуданд. Қабиллаи ротокас дар ҷазираи Бугенвил, шарқи Гвинеяи Нав зиндагӣ мекунад. Ин забон ба гурӯҳи забонҳои папуассӣ дохил мегардад.

Бо ин забон зиёда аз 4 ҳазор нафар гуфтугӯ мекунад. Алифбои ин забон аз 12 ҳарф (дар баъзе маъхазҳо 11 ҳарф) иборат аст. Алифбои забони онҳо бо ҳарфҳои лотинӣ кор карда баромада шуд, ки ҳарфҳои зеринро дар бар мегирад: a, e, g, i, k, o, p, r, s, t, u, v.

<https://navju.tj>

АКСҲОИ ГҮЁ

Танҳо хуб буданат кофӣ нест,
Балки аз бадҳо дур буданат зарур аст.

ГОЛИБИ КРОССВОРД МУАЙЯН ШУД!

Ба кроссворди шумораи гузашта 18 нафар хонанда ҷавоб пешниҳод кард: Нозимов Баҳром (31.10.2019, соати 8:33, 2 хато), Зокиров Меҳридин (31.10.2019, соати 9:48, 21 хато), Меҳридини Садриддин (31.10.2019, соати 10:21, 5 хато), Раҳимов Сиёвуш (31.10.2019, соати 10:35, 3 хато), Давлатова Дилафруз (31.11.2019, соати 11:40, 5 хато), Арафамоҳи Зоҳир (01.11.2019, соати 9:01, бехато), Хисрави Неъматулло (1.11.2019, соати 10:39, 3 хато), Ташрифова Чаҳоноро (1.11.2019, соати 10:51, 4 хато), Одинаева Хуснигул (1.11.2019, соати 10:50, 8 хато), Меҳронаи Сайидисуф (1.11.2019, соати 11:55, 7 хато),

Исуфзода Фарида (2.11.2019, соати 14:49, бехато), Исуфзода Фарида (2.11.2019, соати 8:15, бехато), Тошматов Хисрав (2.11.2019, соати 8:54, 3 хато), Сафаршоев Лутфулло (2.11.2019, соати 9:53, 4 хато), Каримҷони Музаффар (2.11.2019, соати 10:20, 4 хато), Тошматов Умарҷон (2.11.2019, соати 15:56, 3 хато), Қодирова Маърифат (5.11.2019, соати 9:39, 8 хато), Каримов Муҳаммадҷон (7.11.2019, соати 08:07, 9 хато). Аз 18 нафар танҳо 3 нафар (Арафамоҳи Зоҳир, Мадасани Азизулло,

Исуфзода Фарида) ҷавоби кроссвордро бехато ба идора пешниҳод кардаанд. Аз ин се нафар Арафамоҳи Зоҳир пеш аз дигарон ҷавобро пешниҳод кардааст, ки голиб он кас шуморида мешавад.

Хонандае, ки ҷавобҳои худро аз назар гузаронидан меҳаҷад, метавонад ба идораи рӯзнома ташриф биворад.

Мӯҳлати қабули ҷавобҳои кроссворди мазкур то 18.11.2019 муайян шудааст.

Хоб-дӯстдор	Наташа ... овозхон				Намӣ			Назарба-ландона
	... Кхана, ситораи кинои хиндӣ	Ҳарфи арабӣ	Пурқувват, пурзур, тавоно	Номи навое аз мусиқӣ				
		Парешон		«Косаи сабрам ... шуд»				
	Маркази вилоят дар Русия	Пойтахти Литва		Сабаб барои бахшиши гуноҳ				
				Пешниҳоди мол ба бозор 8 заводи тақозо				
			Номи ҳарфи арабӣ		Аз гуноҳи касе гузаштан	Атоми заряднок	Ақлу хуш	
Чумхури дар Амрикои Марказӣ	Хостидил	...ТАСС	Шармгин	Асори Хитой	Завҷаи Шрек аз филми тасвирӣ			Дарозӣ
		Чашми қач		Аз болои касе ба суд мурчиат қардан			Анбиё	Ба русӣ «я», ба англисӣ «е», ба тоҷикӣ «...»
				Ю Ф У Д З И Я М А Ч У Н О Н К И				...парк, боги ҳайвонот
Намуди ранг	«Таможня» ба тоҷикӣ	Вазифа		И Э А Р А Х Н А			Номи кӯтоҳи ТВ «Баҳористон»	Ченаки англисии масоҳати замин
				Л А В Р И Г				
				И И А А А Д А М Р А Ш О К И Р А				Паррандаи дарранда
				М Р А Р О В И О Р И Ё Н Ш И М А У Т				
				Ч А Н Г А К				
бародари угай	Бути Руми қадим	Шоир асри 19-и тоҷик		Л А Р З И Ш				Заҳри камон
				Л А В Д Е				Духтари Абубакри Сиддиқ (р)
				Л У Г А Н О				Адиби шеърнавис
				Т У Ф С И Ё Х И И М О Н				Ташвишвар
				У Т А Т Б И Қ У Г О				
				Л Қ А Д Р				Баъди шаб
				Ш И В А Ш И				Пайдоиши оби муваққатӣ дар регзорҳо
Дарё дар Канада	Рӯҳони деҳаи рус	Маркази Москва		И Н О С Л О				Яке аз халқиятҳои Русия
				М У Х А Н Д И С				Қисми мошинаи дӯзандагӣ
				Ободӣ дар мейни биёбон				
				Паррандае, ки қақра мезанад				Нобино
				Дорухона (русӣ)				Шими поёнвасеъ
				«Ҳизб» ба русӣ				
				Асосгузори назми советии рус Владимир ...				
				Ҳурки чорво				
				Паррандае, ки қақра мезанад				
				Дорухона (русӣ)				
				Асбоб, шisha-чаҳои обдор барои санҷиши сатҳи ҳамворӣ				Дарахти бе-самар
				Шакли кӯтоҳи номи Александр				
				Донаи лундаи дору				
				Нашъаворӣ				
				Абӯали ... Сино				
				Даст ё пой беҳаракат				
				Шоҳмот-боз				
Тезгард								

ДИҚҚАТ!

ХОНАНДАЕ, КИ ПЕШ АЗ ҲАМА КРОССВОРДРО БЕХАТО ПУР ҚАРДА, БА ИДОРАИ РӯЗНОМА ПЕШНИҲОД МЕКУНАД, БО МУКОФОТИ ПУЛӢ ДАР ҲАҶМИ 200 СОМОНӢ ҚАДРДОНӢ ҚАРДА МЕШАВАД.

Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат

Эмомалӣ Раҳмон:

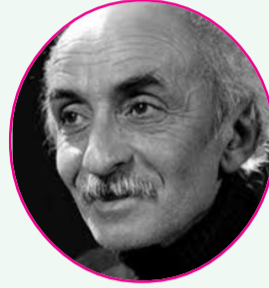
Имрӯз дар шароити ҷаҳонишавӣ ва бархӯрди тамаддунҳо рӯ овардан ба таърих ва арзишҳои миллӣ ба хоҳири ниғаҳдошти анъанаву суннатҳои неки ниёгон ва ҳифзи истиқлоли сиёсиву фарҳангӣ аҳаммияти басо муҳим касб кардааст.

www.khovar.tj

СУХАНИ МОНДАГОР

НИМО ЮШИЧ

Завқи зиндагӣ аз ҳукми об аст. Бояд онро софу равон раҳо кард. Рӯҳ бояд ба насимҳои вақти саҳар шабоҳат дошта бошад. Ба безътиной ва виқор фақат барои навозиш кардани гулҳо аз фазои олам убуру кунад...

АҶОИБОТИ ОЛАМ

МУҶАССАМАИ ҒАЙРИОДӢ

Танҳо як рӯз-11-уми ноябр (Рӯзи собиқадорони Қувваҳои Мусаллаҳ) соати 11:11 дақиқа муҷассама рамз ва гоҳи аслии худро нишон медиҳад, то ҳама маъноҳои онро бифаҳманд. Дигар рӯзҳои сол он муқаррарӣ ба назар менамояд. Гап дар сари он аст, ки танҳо дар як сол дар ҳамаи рӯз як маротиба нурҳои офтоб аз панҷ сӯроҳии маҳсули сутунҳои он мегузарад ва нишони давлатии Америкаро ба намоиш мегузорад.

Ғанҷ сутун рамзи ягонагии намудҳои Қувваҳои Мусаллаҳи ин кишвар аст. Меъморон ва тарроҳони маҷмааи ёдгории вақту қувваи

зиёдеро барои ҳисоб намудани ҳама ҷузъиёти он сарф кардаанд. **РОҶИ ТАНОБИИ БЕҲАМТО** Сохтмони роҳи танобии байни Благовешенски Россия ва Хейхэи Чин, ки дар ҷаҳон ҳамто надорад, шурӯъ гардид. Роҳ аз болои дарёи Амур гузашта, ду соҳилро бо ҳам мепайвандад. Барои бунёди ин роҳ, ки бояд то соли 2023 ба истифода дода шавад, ҳарду кишвар маблағгузорӣ менамоянд. Дар сурати бомуваффақият анҷом ёфтани сохтмон, аз Россия то Чин метавон дар зарфи 6 дақиқа расид.

Алҳол роҳи кӯтоҳтарин байни Благовешенск ва Хейхэ тавассути об буда, сафар 20 дақиқа идома меёбад.

ҶОИ ҒАРАВИ САЛОМАТӢ

Олимони Донишгоҳи миллии Сингапур исбот намудаанд, ки ҷойнӯшии ҳаррӯза гарави солимӣ дар овони пиронсолият. Инчунин, нӯшидани бардавоми ҷой зухуроти

камақлиро пешгирӣ намуда, монеи лахташавии хун дар майнаи сар мегардад. Таркиби баргҳои ин гиёҳ аз катехин ва теафлавин бой буда, зидди хунқазани организм истодагарӣ мекунад. Олимони 957 шахси солхӯрдари зерин назорат ва омӯзиш қарор дода, бори дигар собит намуданд, ки нӯшидани ҳамагӣ як пиёла ҷойи давоми рӯз хатари осебпазирии мағзи сарро панҷоҳ дарсад коҳиш медиҳад.

ҒАРТИБАН ТО 30-СОЛАҒӢ СОҶИБИ 145 ДИПЛОМ ШУД!

Барои Ғартибан ин ҳам кифоя нест. Ӯ боз меҳода, ки шумораи дипломҳояш афзоиш ёбад, вале саволе ба миён меояд, ки Ғартибан чӣ тавр тавонист дар чунин муддати кӯтоҳ соҳиби 145 диплом гардад? Ӯ мегӯяд, ки дар ҳар лаҳза меҳода чизи навро ёд бигирад. Аммо аввалин имтиҳоне, ки вай дар коллеҷи бояд месупорид, натавонист, чун диққати ӯро дигар фарҳанг ба худ ҷалб мекард. Вале вай аз ин ноумед нашуда, бори дигар имтиҳонро супорид ва соҳиби аввалин диплом гашт. Баъдан 144 дипломи дигар низ насибаш гаштааст.

ПАТИФАҶО

Яке аз хешони Пулодбойро дар Афғонистон раиси радио таъйин карданд, пас аз се рӯз ӯро аз кор ҳоли карданд. Аз ӯ пурсиданд, ки чаро туро аз кор ҳоли карданд?

Гуфт:

-Ҳеч чӣ, фақат дар байни азон реклама пахш кардам.

XXXX

Ҷаҳонгарди олмоние ба қишлоқи Пулодбойшон омад ва аз ӯ пурсид:

-Дар қишлоқи шумо чӣ чизи аҷиб ва ё дидание вучуд дорад?

Пулодбой гуфт:

-Дар қишлоқи мо марди пири 125 солае аст, ки ҳанӯз аз қафи дасти худаш нон меҳурад.

Ҷаҳонгард гуфт:

-Ин чизи аҷиб будааст, ман бояд ҳатман бо ӯ вохурам, чӣ хел ӯро бинем?

Пулодбой гуфт:

-Ӯро дида намешавад.

Ҷаҳонгард гуфт:

-Чаро?

Пулодбой ҷавоб дод:

-Падараш ӯро намегузарад аз хона берун барояд.

XXXX

Пулодбой аз масҷид баромада дид, ки калушҳояш нестанд, ба худаш гуфт:

-Ман кай рафтам, ки худам нафаҳмидам.

XXXX

-Бемориҳо аз кучо пайдо мешаванд?

-Ҳамаи бемориҳо аз асаб, танҳо бемориҳои венерикӣ аз ҳаловат.

XXXX

Агар туро рӯи даст гардонанд, пеши қадамат гул пошанд, тӯҳфаҳои қиматнок ҳада кунанд - бедор шав, набошад ба кор дер мекунӣ.

XXXX

Зан шавҳарашро шаб бедор мекунад:

-Носир, ту киро шаб Фарзона гуфта даъват мекардӣ?

-Э! Ту ӯро наmeshиносӣ, ман бо ӯ дар хобам шинос шудам.

XXXX

-Ман бисёр зани раҳмдил ҳастам. Масалан субҳ ба талбанда 10 доллар додам.

-Вох! Шавҳарат ба ин чӣ гуфт?

-Дастамро бўсида, ташаккур гуфт, чунки ӯ худаш буд.

Абдулҳамид
ГУЛАҲМАДОВ,
устоди Коллеҷи иқтисодӣ-техникии
ғайридавлатии
шаҳри Кӯлоб

ҶАВОБИ

Ҷавонӣ як замоне буду бигашт, Ба қадраш норасида тез бигашт. Падар, модар, муаллим тарбият кард, Бар ин нодонию мо зуд бигашт. Нафаҳмидам ҷавонӣ аспӣ тездаст, Чу абри дар баҳор барқвор бигашт. Умеду ноумедӣ дар канор монд, Маро рӯзгори бад андар баҳор монд. Пушаймон шудаам суде надорад, Ки аз бозгаштанаш ҳарфе надорам. Тавқал бар Худо кардему рафтем, Ба умри худ хато кардему рафтем. Навишт Абдулҳамид рози ҷавонӣ, Шумо комёб шавед дар зиндагонӣ.

ТАЪЗИЯ

Ҷаҳати профессорону омӯзгорону ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аз даргузашти омӯзгори факултаи молиявӣ иқтисодӣ НУРМАТОВ НЕЪМАТУЛЛО ва сардори раёсати фарҳанги минтақаи Кӯлоб ХАЙРУЛЛО ТОҶИРОВ андӯхгин буда, ба наздикону пайвандони онҳо аз даргоҳи Худо сабри ҷамил хоҳонанд.

МУАССИС:

**ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ
БА НОМИ АБҶАБДУЛЛОҶИ
РУДАКӢ**

ҶАҲАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО,
доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҚТ, ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН,
доктори илмҳои химия, профессор, узви пайвастаи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илмҳои фалсафа, профессор

ЧУМБАҲОН АЛИМӢ,
доктори илмҳои филологӣ, профессор

ХОЛИҚОВ САФАР,
номзади илмҳои химия

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

ҒУЛОМОВ ИСЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илмҳои таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илмҳои педагогӣ, профессор

ЗАФАР МИРЗОЁН,
ховаршинос, профессори фахрии донишгоҳ

САРМУҲАРИР:

ҶАҶОНГИР РУСТАМШО

КОТИБИ МАСЪУЛ:

ГАДОМАД ЗУЛФИЕВ

САҶИФАБАНД:

МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоти гузоришҳо ақидаи расмӣ ҳаёти эҷодии рӯзнама маҳсул намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнама дар ҚДДМ
“Мега-принт” ба таъб расидааст.
Адади нашр 5000

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба қайд гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд. Рӯзнама тарикӣ обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:

735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3-31-15,
мобилӣ: 985-16-75-69; 981-00-02-19